

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

TRANSFORMACE DRUHÉHO BYDLENÍ

V POVODÍ KOCÁBY

Transformation of Second Homes in the Kocába River Basin

Bakalářská práce

Jiří Zbíral

2008

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Dana Fialová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně, pod vedením školitelky RNDr. Dany Fialové Ph.D., a že jsem všechny použité prameny řádně citoval. Jsem si vědom toho, že případné využití výsledků, získaných v této práci, mimo Univerzitu Karlovu v Praze je možné pouze po písemném souhlasu této univerzity. Svoluji k zapůjčení této práce pro studijní účely a souhlasím s tím, aby byla řádně vedena v evidenci vypůjčovatelů.

V Praze dne .....

.....
Podpis

Děkuji zástupcům obcí a rekreačních osad za ochotu při spolupráci a za sdělení jinak nedostupných informací potřebných pro tuto bakalářskou práci. Děkuji vedoucí této bakalářské práce RNDr. Daně Fialové Ph.D. za cenné rady a odborné vedení během vytváření této práce. Práce vznikla díky podpoře Resortního programu výzkumu v působnosti MŽP ČR v rámci projektu SP/4i5/212/07 „Suburbánní rozvoj, suburbanizace a urban sprawl v České republice: omezení negativních důsledků na životní prostředí“.

OBSAH

Přehled použitých zkratek	5
Seznam tabulek	5
Seznam obrázků	5
1. Úvod.....	6
2. Literatura	7
3. Metodika	9
4. Vývoj druhého bydlení v Česku	12
5. Druhé bydlení na Kocábě	16
6. Výsledky terénního šetření.....	23
7. Závěr.....	34
Seznam použité literatury	35
Přílohy	38

ŘEHLED POUŽITÝCH ZKRATEK

ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
EAO	Ekonomicky aktivní obyvatelé
KÚ	Katastrální území
RSO	Registr sčítacích obvodů a budov 2006
SLDB 1991 (2001)	Sčítání lidu, domů a bytů z roku 1991 (2001)

SEZNAM TABULEK

Tab. 5.1: Základní sociogeografické ukazatele v regionu Dolní Kocába.	17
Tab. 6.1: Porovnání výsledků terénního šetření s daty ze sčítání z roku 1991 - absolutní hodnoty.	32
Tab. 6.2: Porovnání výsledků terénního šetření s daty ze sčítání z roku 1991 - relativní hodnoty.	32
Tab. 6.3: Nová výstavba ve Štěchovicku.	33

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 4.1: Budování trampských osad v zázemí Prahy (1919 – 1939)	14
Obr. 5.1: Vymezení regionu Dolní Kocába.	16
Obr. 5.2: Hustota rekreačních objektů v regionu Dolní Kocába v roce 2001.	19
Obr. 5.3: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v regionu Dolní Kocába v roce 2001	19
Obr. 5.4: Podíl potenciálních rekreatantů na celkovém počtu všech obyvatel v regionu Dolní Kocába v roce 2001	20
Obr. 5.5: Počet potenciálních rekreatantů na 100 trvale bydlících obyvatel v regionu Dolní Kocába v roce 2001.	20
Obr. 5.6: Celková zatíženost území v regionu Dolní Kocába v roce 2001.	21
Obr. 5.7: Rekreační zatíženost území v regionu Dolní Kocába v roce 2001.	21
Obr. 6.1: Funkce budov v katastrálním území Bratřínov podle RSO 2006.	24
Obr. 6.2: Funkce budov v katastrálním území Senešnice podle RSO 2006.	25
Obr. 6.3: Funkce budov v katastrálním území Malá Lečice podle RSO 2006.	26
Obr. 6.4: Funkce budov v katastrálním území Bojanovice podle RSO 2006.	27
Obr. 6.5: Funkce budov v katastrálním území Masečín podle RSO 2006.	29
Obr. 6.6: Funkce budov v katastrálním území Štěchovice u Prahy podle RSO 2006.	30
Obr. 6.7: Funkce budov v katastrálním území Slapy nad Vltavou podle RSO 2006.	31
Obr. 6.8: Funkce budov v katastrálním území Přestavlky u Slap podle RSO 2006.	31

1. Úvod

Tématem této práce je transformace druhého bydlení v povodí Kocáby. Název je složen ze tří pojmů, které bych v úvodu rád přiblížil.

Prvním termínem je druhé bydlení. Druhé bydlení chápeme nikoliv pouze jako souhrn objektů individuálních vlastníků či uživatelů, kteří tyto objekty využívají převážně k rekreačním účelům, ale též jako komplex jevů a procesů s nimi spojených (Vágner 1999, Fialová 2000). Výzkum druhého bydlení se tak nezabývá pouze výčtem jednotlivých objektů individuální rekreace, jako jsou chaty, chalupy nebo rekreační domky. Druhé bydlení je také významným faktorem rozvoje území a také impulsem pro rozvoj lokálních služeb (Bičík a kol. 2001). Právě proto je třeba k jeho výzkumu přistupovat i z hlediska jevů a procesů s ním spojených.

Dalším pojmem je transformace druhého bydlení. K transformaci druhého bydlení dochází na počátku devadesátých let dvacátého století v souvislosti se společenskými změnami odehrávajícími se v tomto období (Fialová, Kadlecová 2007). Změna využití objektů individuální rekreace má v zásadě dvě základní formy, buď na komerční využití, nebo na trvalé bydlení. Přičemž tyto formy mohou mít různé podoby. U komerčního využití to může být soukromé pronajímání chalup a chat nebo pronájem s přispěním specializovaných cestovních agentur. Při přeměně na trvalé bydlení má majitel několik možností jak objekt transformovat. Například může chatu zbourat a vystavět rodinný domek. Dalším příkladem je pouhá formální změna statusu využití objektu, neboť mnoho rekreačních domků bylo již dříve vybudováno tak, že pro využití k trvalému bydlení není třeba žádných fyzických proměn objektu, ale jedná se o akt čistě formální (Fialová, Kadlecová 2007).

Třetím pojmem je region povodí Kocáby. Tato práce se nebude zabývat celým tímto regionem ve smyslu fyzickogeografického členění, ale jádrem výzkumu bude několik obcí s vysokým podílem objektů individuální rekreace na obytných stavbách. Tyto obce se zpravidla nachází při dolním toku řeky Kocáby. Důležitým faktorem ovlivňujícím druhé bydlení v této lokalitě je tramping. Tramping je vedle letních bytů bohatých měšťanů specificky český zdroj popularity chataření, nemající nikde jinde v Evropě ani Spojených státech obdoby (Vágner 2001). Podle definice Velkého sociologického slovníku (1995) je tramping druh zájmové činnosti blízky chataření, pobytu v přírodě a turistice, spojený s nápodobou zvyklostí tuláků, zálesáků, lovců, indiánů a vojáků. Tramping je tak ve svých počátcích spojen se sociální vrstvou chudšího svobodomyšlného obyvatelstva. Zatímco v zahraničí je rozvoj druhého bydlení spojen spíše s letními a víkendovými domy v příměstských oblastech, vybudovaných pro nejbohatší vrstvy městských občanů (Vágner, Fialová 2004). Toto území je příhodné pro sledování vývoje a transformace druhého bydlení, protože se jím zabývalo již několik prací zpracovávaných na stejné katedře, jako je tato práce (Votoček 1999, Fialová 2000, Bičík, Perlín, Šefrna 2001, Vágner, Fialová 2004).

Základním cílem práce je zdokumentovat transformaci druhého bydlení ve vybraných obcích na území povodí Kocáby.

Dílními cíli práce je potvrdit či vyvrátit následující tvrzení:

- Řada obcí ztrácí svou převážně rekreační funkci v důsledku suburbanizačních procesů.
- Staré trampské osady ztrácí svůj osobitý charakter, který si zachovávaly do konce 20. století.
- Transformace rekreačních objektů na trvalé bydlení neprobíhá tak výrazně v oblasti vlastního údolí dolního toku Kocáby a přilehlých straních na rozdíl od zbytku území v regionu.
- Data z databáze Registru sčítacích obvodů a budov 2006 odpovídají skutečnosti.

2. Literatura

Literatura zabývající se cestovním ruchem a rekreací

Téma druhého bydlení je nejčastěji řazeno do geografie cestovního ruchu. Problematikou cestovního ruchu se zabývá o poznání více autorů a publikací než je tomu u druhého bydlení.

Kniha Geografie cestovního ruchu slovenského autora P. Mariota z roku 1983 se snaží definovat cestovní ruch jako společenskou aktivitu, která podmiňuje přemísťování obyvatel do částí krajinné sféry, charakterizovaných interakcí krajinných prvků, schopných vyvolat dočasnou změnu místa pobytu. Zajímá se i o problematiku individuální rekreace. Příměstská rekreace je podle něj jednou z forem cestovního ruchu, pro kterou je charakteristická vysoká intenzita účasti obyvatel, významná koncentrace zájmu uvnitř území, vysoký podíl osobních automobilů jako dopravních prostředků a vysoký podíl účastníků, kteří navštěvují pravidelně ta samá místa, což je podmíněno vlastnictvím objektu individuální rekreace. Mariot také uznává, že je velmi složité statisticky zaznamenat kvantitativní i kvalitativní charakteristiky individuální rekreace, což znemožňuje exaktnější vyjádření základních rysů příměstské rekreace.

O cestovní ruch a rekreaci se také zajímali R. Wokoun a J. Vystoupil, kteří roku 1987 vydali dílo Geografie cestovního ruchu a rekreace I. K diskusi o definici cestovního ruchu přispívají svým poznatkem, že pojem cestovní ruch je příliš široký na to, aby se dala formulovat jeho zcela vyčerpávající definice. Za hlavní charakteristické znaky cestovního ruchu považují pohyb a pobyt. Na druhé bydlení autoři nahlíží jako na krátkodobou individuální rekreaci. A věnují se pouze hodnocení individuální chatové rekreace, nikoliv chalupaření. Přitom rozdíl mezi chatařením a chalupařením spočívá pouze v původní funkci objektu. Zatímco chaty jsou stavěny přímo za účelem rekreačního využívání, chalupy byly původně využívány pro trvalé bydlení případně pro hospodářské účely a funkci rekreační plní až druhotně.

Další publikaci zabývající se cestovním ruchem obecněji napsal V. Hrala (1997). Tato publikace se věnuje cestovnímu ruchu také z obecného hlediska a její značná část je orientována na cestovní ruch ve všech částech světa, včetně Česka, což ji činí vhodným vstupem do problematiky cestovního ruchu.

Někteří autoři zabývající se problematikou cestovního ruchu nechávají druhé bydlení zcela stranou zájmu, protože není přímou součástí trhu na úseku cestovního ruchu (Bičík 2001). Takovým autorem je například X.S. Montejano (1997), který se o významu druhého bydlení vůbec nezmiňuje, právě proto, že není významnou součástí „turistického trhu“.

Literatura zabývající se druhým bydlením

Literatura zabývající se druhým bydlením se objevuje až v druhé polovině dvacátého století. Disertační práce V. Gardavského (1968) analyzuje rekreační zázemí Prahy a je jednou z prvních prací specializujících se přímo na druhé bydlení. Další navazující práce řešící problematiku druhého bydlení je například diplomová práce Z. Kuchařové (1984).

Nejzákladnější ucelený přehled o druhém bydlení v Česku přináší dvě publikace z nedávného období. První z nich byla vydána roku 2001 a je pojmenována Druhé bydlení v Česku, napsal ji I. Bičík a kolektiv. Tato publikace je poskládána ze všech základních informací o druhém bydlení a zahrnuje dosavadní získané informace o druhém bydlení v Česku. Zároveň shrnuje i základní metody výzkumu.

Druhou publikací je Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku z roku 2004. Tuto publikaci vypracovali J. Vágner, D. Fialová a kolektiv. Kniha navazuje právě na publikaci

I. Bičíka (2001). Zajímá se o konkrétní regiony z hlediska druhého bydlení, ve kterých byl proveden terénní výzkum.

Těmto publikacím předcházeli diplomové a disertační práce, které se také zabývali problematikou druhého bydlení. D. Fialová ve své diplomové práci (1992) týkající se zázemí Prahy použila dotazník pro vlastníky a uživatele objektů individuální rekreace, který se po té využil v dalších šetřeních. Díky tomu je možné provádět srovnání těchto šetření. Také J. Vágner řeší ve své diplomové práci (1994) problematiku druhého bydlení. Jeho práce se týká Berounska. Oba autoři pokračují ve stejném duchu i v disertačních pracích. D. Fialová (2000) zpracovala téma Transformace druhého bydlení v zázemí Prahy. Také J. Vágner pokračuje ve výzkumu druhého bydlení a ve své disertační práci (1999) zasazuje druhé bydlení do obecnějšího rámce. K dalším pracím o druhém bydlení patří například diplomová práce P. Domalewskeho (2003), která stejně jako několik dalších řeší druhé bydlení z pohledu určitého regionu. U Domalewskeho je to zázemí města Plzně, kde se zabývá i trampinkem a také porovnáním výsledků s oblastí Kocáb a Jeseníků. Nejnovější diplomové práce mají na svědomí E. Pixová (2007) a L. Urban (2007). E. Pixová zkoumala druhé bydlení na Písecku. Překvapením pro ni bylo zjištění, že značná část tamních objektů druhého bydlení byla pořízena po roce 2000, což vysvětluje jako dopad prostorové difúze. L. Urban se zabýval ve své práci transformací druhého bydlení na Jihlavsku. I on došel k jednomu překvapivému výsledku, který se týká výstavby rekreačních objektů. Zjistil totiž, že pro jejich výstavbu není na Jihlavsku téměř důležitá vybavenost infrastrukturou. I na počátku 21. století tak dochází k výstavbě rekreačních objektů, které nejsou ani napojeny na elektřinu.

Druhému bydlení se věnují i zahraniční autoři. Jedním z významných je A. Kowalczyk s jeho prací *Geograficzno-społeczne problemy „drugich domów“* z roku 1994. V této knize uvádí definice druhého bydlení, jeho vývoj, příčiny výskytu a tak podobně. Dalším příkladem ze zahraničí jsou C. M. Hall a D. K. Müller a jejich kniha nesoucí název *Tourism, Mobility and Second Homes*, která vyšla v roce 2004.

Literatura zabývající se suburbanizací

Suburbanizace souvisí s druhým bydlením hlavně z hlediska jeho nynější transformace. Značná část objektů druhého bydlení, především chat, je totiž situována v místech, kde by při neexistenci socialistické legislativy vznikala přirozeně suburbia (Fialová, Kadlecová 2007). Proces suburbanizace je charakterizován přesunem obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí (Ouředníček 2002). Ouředníček dále rozlišuje dva hlavní druhy suburbanizace podle převládající funkce suburbanizovaného území. Jedná se o residenční suburbanizaci s převládající obytnou funkcí a o komerční suburbanizaci, u které převažuje funkce pracovní či obslužná. Suburbanizaci a jejím vývojem ve zkoumaném území se z části zabývá jiné Ouředníčkově dílo, které bylo vydáno v roce 2006 pod názvem *Sociální geografie pražského městského regionu*.

Dalším autorem, který se zabývá tímto tématem, je L. Sýkora. Který přispěl v roce 2001 svou kapitolou o prostorových proměnách Prahy v kontextu postkomunistické transformace do díla *Regionální vývoj: Specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie* (Hampl a kol. 2001). Přeměnu chalup a chat na trvalé bydlení vidí jako zvláštní formu residenční suburbanizace. Přičemž hlavní potenciál vidí v chalupách v intravilánu obcí a v chatových oblastech navazujících na stávající obce. A předpokládá, že odtržené lokality si ponechají svou převážně rekreační funkci, protože nemají dostatečně vybudovanou infrastrukturu. Zároveň však také dodává, že transformace druhého bydlení na trvalé představuje pouze okrajovou formu residenční suburbanizace a předpokládá, že její relativní význam bude v kontextu masivnějšího rozvoje příměstské výstavby nadále klesat.

K problematice druhého bydlení a suburbanizace přispívá i Ptáček (1996). Druhé bydlení je podle něj do jisté míry určitou náhradou suburbanizace prvního bydlení. Podobně jako Sýkora i Ptáček předpokládá, že existuje větší pravděpodobnost přeměny druhého bydlení na trvalé u center občanské vybavenosti s možností napojení na infrastrukturu.

3. Metodika

Zdroje dat

Základním údajem pro hodnocení druhého bydlení je počet rekreačních objektů. Tyto údaje za celou Českou republiku je možné získat ze dvou zdrojů. Prvním zdrojem je Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) a druhým je Katastr nemovitostí, což je databáze Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (dále jen ČÚZK).

Základní údaje o počtu rekreačních objektů poskytuje ČSÚ ve Statistickém lexikonu obcí ČR, který shromažďuje data ze sčítání lidu domů a bytů. Kvalitní datovou základnu rekreačních objektů tvoří data ze sčítání z roku 1991 vydaná ve Statistickém lexikonu obcí ČR v roce 1992. Zde jsou uvedeny počty chat a rekreačních domků (sloupec 17), dále chalup vyčleněných z bytového fondu (sloupec 18), a také rekreačních chalup nevyčleněných z bytového fondu (sloupec 19). Pro stanovení celkového počtu rekreačních objektů je třeba sečíst údaje ve sloupcích 17 a 19 (Bičík a kol. 2001). Všechny tyto údaje jsou uváděny až do úrovně základních sídelních jednotek. Nejnovější sčítání z roku 2001 se rekreačními objekty nezaobíralo už tak podrobně. Při sčítání bytového fondu se bral v úvahu jen způsob využívání domu a bytu. Proto můžeme z tohoto sčítání zjistit pouze počty neobydlených domů a bytů z důvodu rekreace.

Data z ČÚZK jsou z informační databáze 2005. A pro druhé bydlení zde můžeme najít souhrnný údaj označený jako stavba pro individuální rekreaci.

Hlavním zdrojem dat byl Registr sčítacích obvodů a budov 2006 (RSO). Obsahem RSO je hierarchicky uspořádaná soustava evidovaných objektů, územních prvků a územně evidenčních jednotek, která zachycuje jejich vzájemné vazby a změny v čase a prostoru. RSO představuje jednotný databázový a geografický model administrativní, technické, sídelní a statistické struktury státu. Jsou v něm evidovány všechny budovy jak trvale obydlené, tak i objekty využívané k občasnému bydlení. V této práci byly použity údaje o počtu všech objektů, o počtu budov sloužících k bydlení, o počtu budov pro rodinnou rekreaci, o počtu budov jiného využití a o počtu budov s nezjištěným využitím. S databází RSO pracuje právě probíhající projekt: „Suburbánní rozvoj, suburbanizace a urban sprawl v České republice: omezení negativních důsledků na životní prostředí“, který spadá pod působnost Ministerstva životního prostředí České republiky. Díky tomuto projektu mohla být data z RSO zpracována i v této bakalářské práci.

Zpracování statistických dat

Ke zpracování statistických dat byla využita databáze RSO v kombinaci s daty ze Sčítání lidí, domů a bytů 2001 (dále SLDB 2001). Databáze RSO se totiž blížila více výsledkům terénního šetření, prováděného v části zkoumaného území, než databáze ČÚZK (viz Přílohy 5.1 a 5.2). Celkový počet rekreačních objektů v jednotlivých územních celcích byl vypočten součtem neobydlených bytů z důvodu rekreačního využívání ze SLDB 2001 a upraveným počtem objektů individuální rekreace z databáze RSO. Upravený počet objektů individuální rekreace byl vypočten na základě výsledků terénního šetření. Budovy označené v databázi RSO jako stavby jiného využití a stavby nezjištěného využití se totiž v terénu většinou jeví jako rekreační objekty. Proto byly k počtu budov pro rodinnou rekreaci z databáze RSO připočteny tři čtvrtiny počtu staveb jiného využití a staveb s nezjištěným využitím, což dohromady dává upravený počet objektů individuální rekreace.

Takto upravená data byla zpracována podle ukazatelů používaných pro charakteristiku druhého bydlení v disertační práci D. Fialové (2000). Základní územní jednotkou pro výzkum bylo území obce, v terénním šetření pak katastrální území.

V prvé řadě se jedná o ukazatele běžně používané v sociální geografii. Jedná se o hustotu zalidnění, podíl ekonomicky aktivních obyvatel (dále EAO) na počtu trvale bydlících, podíl EAO vyjíždějících za prací na celkovém počtu EAO a podíl EAO v priméru a sekundéru.

Základním ukazatelem pro charakteristiku druhého bydlení je ***hustota rekreačních objektů***, která udává počet objektů individuální rekreace a chalup nevyčleněných z bytového fondu na km².

Dalším ukazatelem je ***podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb***. Díky tomuto ukazateli dostáváme reálnou představu o struktuře staveb v území vzhledem k daňové výtežnosti (Fialová 2000).

Podíl chalup na počtu rekreačních objektů nám poskytuje přehled o struktuře rekreačních objektů.

Počet chalup na 100 trvale obydlených domů udává, která území a v jak velké míře byla postižena odlivem trvale bydlícího obyvatelstva (Fialová 2000).

Podíl potenciálních rekreatů na celkovém počtu všech obyvatel udává, jak se mění faktický počet obyvatel v území v období sezóny. Počet potenciálních rekreatů se podle D. Fialové (2000) vypočítá vynásobením počtu rekreačních objektů koeficientem s hodnotou pět, což vyplynulo z předchozích výzkumů.

Počet potenciálních rekreatů na 100 trvale bydlících obyvatel nám umožňuje představit si nároky na infrastrukturu v období sezóny.

Celková zatíženost území je počet trvale bydlících obyvatel a potencionálních rekreatů na km². Tento ukazatel udává faktickou hustotu zalidnění v době, kdy jsou rekreační objekty využívány.

Rekreační zatíženost udává pouze počet potenciálních rekreatů na km².

Rozestavěnost je počet domů postavených po roce 1990 na 100 budov.

Momentální rozestavěnost je počet domů, které byly ve výstavbě v průběhu terénního šetření, na 100 budov.

Terénní šetření

Pro terénní šetření byly pomůckou základní mapy 1:10 000 a ortofotomapy 1:2 800 (Příloha 6.2). Obce byly vybrány tak, aby měly co nejvyšší hustotu rekreačních objektů a zároveň bylo podmínkou, aby se na jejich území nacházela trampská osada. Terénní šetření spočívalo v porovnávání reálné situace s databází RSO. Terénní šetření probíhalo pouze formou pozorování jednotlivých objektů. Jeho součástí nebylo dotazníkové šetření. Kvalitativní charakteristiky byly rámcově odvozeny pouze z řízených rozhovorů.

Řízené rozhovory

Další formou výzkumu byly rozhovory s představiteli místní samosprávy u vybraných obcí a se zástupci trampských osad. Cílem bylo zjistit, jakým způsobem funguje spolupráce mezi obcí a rekreanty, jestli vůbec. Dalším úkolem šetření bylo zjistit, jak místní obyvatelé vnímají suburbanizaci, která probíhá kolem nich. Cílem bylo také zjistit, jaké panují v osadách majetkové poměry. Především zdali mají jednotlivé osady také nějaký formální základ (například že osada je občanským sdružením). Dále pak byla zjišťována aktivita osad při pořádání sportovních a jiných akcí a tak podobně. Celkem proběhlo devět řízených rozhovorů, z toho pět se zástupci trampských osad a čtyři se zástupci obcí, ve kterých bylo prováděno terénní šetření. Rozhovory probíhaly formou osobního setkání, případně formou telefonického rozhovoru z důvodu pracovní vytíženosti dotazovaných. Řízené rozhovory byly vedeny podle osnov uvedených níže.

Osnova řízeného rozhovoru se zástupci obcí:

1. Jakým způsobem se změnilo využívání rekreačních objektů a objektů pro trvalé bydlení ve Vaší obci od roku 1991?
  - kolik bylo postaveno nových rekreačních objektů a nových objektů pro trvalé bydlení v daném období?
  - kolik rekreačních objektů bylo převedeno na objekty trvalého bydlení a kolik objektů trvalého bydlení bylo převedeno na rekreační objekty v daném období?
2. Je ve Vaší obci stavební uzávěra na výstavbu rekreačních objektů?
3. Spolupracuje Vaše obec nějakým způsobem s rekreanty (např. pořádání společných akcí, účast na společných projektech)?
4. Má Vaše obec v souvislosti s druhým bydlením nějaké problémy a jak celkově druhé bydlení vnímáte (jako přínos nebo problém)?
5. Jakým způsobem vnímáte proces suburbanizace?

Osnova řízeného rozhovoru se zástupci rekreačních lokalit:

1. Má Vaše osada nějaký formální základ (např. je občanským sdružením)?
2. Má osada osadní výbor? Jestliže ano kolik má členů a jak často se schází?
3. Kolik chat a osadníků má odhadem Vaše osada? Jaká jejich část se účastní osadního života a jak často se koná schůze celé osady?
4. Vlastní Vaše osada nějaké pozemky, případně má je v pronájmu (např. hřiště, osadní srub)?
5. Jak se podle Vás změnila osada během devadesátých let a na začátku nového tisíciletí?
6. Kolik rekreačních objektů změnilo odhadem v tomto období majitele? Je problém se začleněním nových osadníků?
7. Pořádá Vaše osada nějaké akce sportovní i jiné? Jestliže ano tak jaké a jak často?
8. Spolupracujete nějakým způsobem s obcí, na jejímž území se osada nachází?

4. Vývoj druhého bydlení v Česku

Druhé bydlení sahá svou historií až do středověku. V tomto období plní rekreační funkce a slouží k odpočinku různá letní či zimní sídla a rezidence patřící královským či šlechtickým rodinám. Nejsou to však typické objekty druhého bydlení a byly využívány i k jiným účelům, než je rekreace. Mnoho takových objektů mělo i trvale bydlící obyvatelé, kteří zde pobývali celoročně (na rozdíl od sezónních pobytů majitelů), jako například služebnictvo. Na konci 18. století je významnou specifickou formou rekreace lázeňství (Vágner 2001). Z kratičkého nástinu počátků druhého bydlení je vidět, že prakticky až do začátku 20. století mají možnost využívat druhé bydlení pouze movití občané. Ve většině zahraničních zemí je pak další rozvoj druhého bydlení spojen i nadále se sociálně silnějšími vrstvami. V Česku však kromě výstavby rekreačních domů a vil pro bohaté občany hraje významnou roli obliba druhého bydlení u nižších a středních vrstev, což je výrazná charakteristika odlišující specifický vývoj druhého bydlení na našem území od většiny světových zemí (Vágner 2001).

Vývoj druhého bydlení v Česku

Vývoj druhého bydlení v Česku od 20. století má podle Vágnera (2001) několik etap. První etapou je období do roku 1920. Pro tento časový úsek je charakteristický únik z měst. Je tomu tak především kvůli zvyšujícímu se podílu městského obyvatelstva. Existuje širší škála rekreačního vyžití kopírující možnosti sociálních vrstev. Tehdejší rekreanti mohli využít nabídek cestovních kanceláří na poznávací zájezdy cizích zemí i na tuzemské organizované zájezdy. Vedle toho pak chudší obyvatelé a mladší generace využívají možností stanování a táboření ve volné přírodě.

Další etapou rozvoje druhého bydlení je meziválečné období mezi první a druhou světovou válkou. Hlavním důvodem rozvoje druhého bydlení v tomto období je rozvoj urbanizace. Dále se pak projevuje vzrůst podílu volného času, i když jedním z hlavních faktorů se tento jev stal až později. Při dojížděce používají rekreanti i první automobily. V tomto období si movití obyvatelé měst staví rekreační domy, vily a letní byty v těsném zázemí měst či přímo na jejich okraji. Už v těchto letech se uplatňuje druhé bydlení i jako únik před špatným životním prostředím v silně se rozvíjejících průmyslových oblastech. Slabší sociální vrstvy zakládají chatové osady v okolí Prahy a dalších měst. Hlavní důvody takového rozvoje byly přírodní atraktivita a železniční doprava. Přírodní atraktivita je v okolí Prahy charakterizována především oblastí takzvaného „zlatého kříže“, což je lokalita nacházející se v oblasti soutoku řek Vltavy, Berounky, Sázavy a jejich přítoků, mezi něž patří i Kocába. A právě v údolích těchto řek vedou železniční trasy, které umožňují dopravu i pro nižší vrstvy. Šíření těchto životních stylů probíhá podle Hägerstrandovi teorie šíření inovací (1967), kdy se uplatňuje takzvaná hierarchická difúze. V praxi to znamená, že po Praze se tyto životní styly šíří i do dalších měst, hlavně Plzně, Brna a Ostravy.

V pořadí třetím obdobím vývoje druhého bydlení od začátku 20. století je období po druhé světové válce až do konce 60. let. Rozvoj druhého bydlení byl během druhé světové války značně zbrzděn. K jeho opětovnému nastolení došlo až ke konci 50. let, to když se domácnosti v Česku vzpamatovaly z měnové reformy. Výrazným rysem tohoto období je potenciál volných obydlí, která zůstala prázdná po odsunu Němců po válce. Další objekty na venkově byly uvolněny v důsledku dalšího rozmachu socialistické industrializace a urbanizace. Tyto procesy byly hlavní příčinou vyliďňování venkova. Potenciál volných budov v přírodně atraktivních a snadno dopravně dostupných oblastech byl tak využit k další specifické formě druhého

bydlení v Česku, k chalupaření. Chalupaření má svůj význam nejen pro majitele těchto objektů ve formě odpočinku a rekreace, ale i z hlediska záchrany esteticky a architektonicky cenných sídel a objektů. Vedle chalupaření dochází i k dalšímu rozvoji chataření. Stávající osady jsou rozšiřovány a vznikají i nové. Děje se tak díky rozšíření automobilizace mezi širší veřejnost a svou roli hraje i rozšiřování veřejné autobusové dopravy v podobě zavádění nových linek. Kromě nízkých dopravních nákladů je podstatným jevem ovlivňujícím šíření druhého bydlení také nárůst volného času charakterizovaný především zavedením volných sobot na konci 60. let, ale také státní svátky mají své místo v kalendáři rekreatantů.

Další období probíhá od konce 60. let do konce 80. let. Vývoj druhého bydlení je v této době ovlivněn především politicko-spoločenskými důvody, které sehrály výraznou roli již v předchozím období. Nicméně v tomto období bylo jejich postavení ještě umocněno. Lidé unikají z odosobněných měst do svých chat a chalup, kde se mohou svobodněji realizovat. Některé rodiny tráví v objektech druhého bydlení až třetinu roku a dochází tak k určité „schizofrenii bydlení“ (Bičík 2001), kdy se rekreatanti identifikují spíše se svým druhým bydlením nežli s bydlením trvalým. Objekt druhého bydlení je také prakticky jedinou možností obstarat si nějaké osobní vlastnictví a mít chatu nebo chalupu je tak i určitou otázkou prestiže a symbolem postavení. V tomto období také dochází k výraznému rozvoji výstavby chat. Ročně je postaveno až 8 000 nových objektů. Chalupy i nadále hrají významnou roli při zachování mnoha sídel a objektů. Významným prvkem se stávají i zahradní chaty, kterých je asi 80 000. Ty slouží především k samozásobitelským účelům. Představují tak doplnění k nedostatkům trhu, který nedokáže uspokojit poptávku po ovoci a zelenině. Celkem se v tomto období počet rekreačních objektů asi zdvojnásobil a dosáhl tak zhruba 0,5 miliónu objektů. Asi 12 % domácností v Česku vlastní objekt druhého bydlení, ve velkých městech je to 25 %, a celkem využívá tyto objekty asi 30 % populace Česka, což představuje asi 2,5 miliónu obyvatel (Vágner 2001).

Prozatím poslední etapou je období po roce 1989. Se změnou politicko-spoločenských poměrů přichází i nové trendy v oblasti druhého bydlení. Také druhé bydlení se nyní stává sociálně-selektivním jevem, ať už ve formě velikosti a vybavenosti objektů nebo ve formě lokalizace objektů z hlediska atraktivity prostředí. Na rozdíl od předchozích etap, v této etapě se mění rozložení volného času. Už není pravidlem, že v pátek večer nebo odpoledne všichni rekreatanti odjíždějí na víkend, aby využili příležitosti k rekreaci. Tuto změnu ovlivňuje zejména pracovní vytíženost a další aktivity. Pro toto období je charakteristický také nárůst diferenciací druhého bydlení. Na významu nabírá transformace funkcí druhého bydlení jak na bydlení trvalé, tak i ke komerčním účelům. Z hlediska výstavby rekreačních objektů je charakteristická její stagnace a dokonce spíše úbytek objektů, ale tento jev také podléhá značné regionální diferenciaci. Například v Jižních Čechách nebo i v pohraničí probíhá výstavba nových rekreačních objektů zejména pro zahraniční klientelu. Vedle transformace tradičních objektů druhého bydlení dochází také ke vzniku nových forem druhého bydlení, které se nacházejí na pomezí druhého bydlení a komerčních forem. V oblasti druhého bydlení se objevuje i nový typ, kterým jsou ve statistice dosud nezaznamenávané rekreační byty (Fialová, Kadlecová 2007).

Český tramping

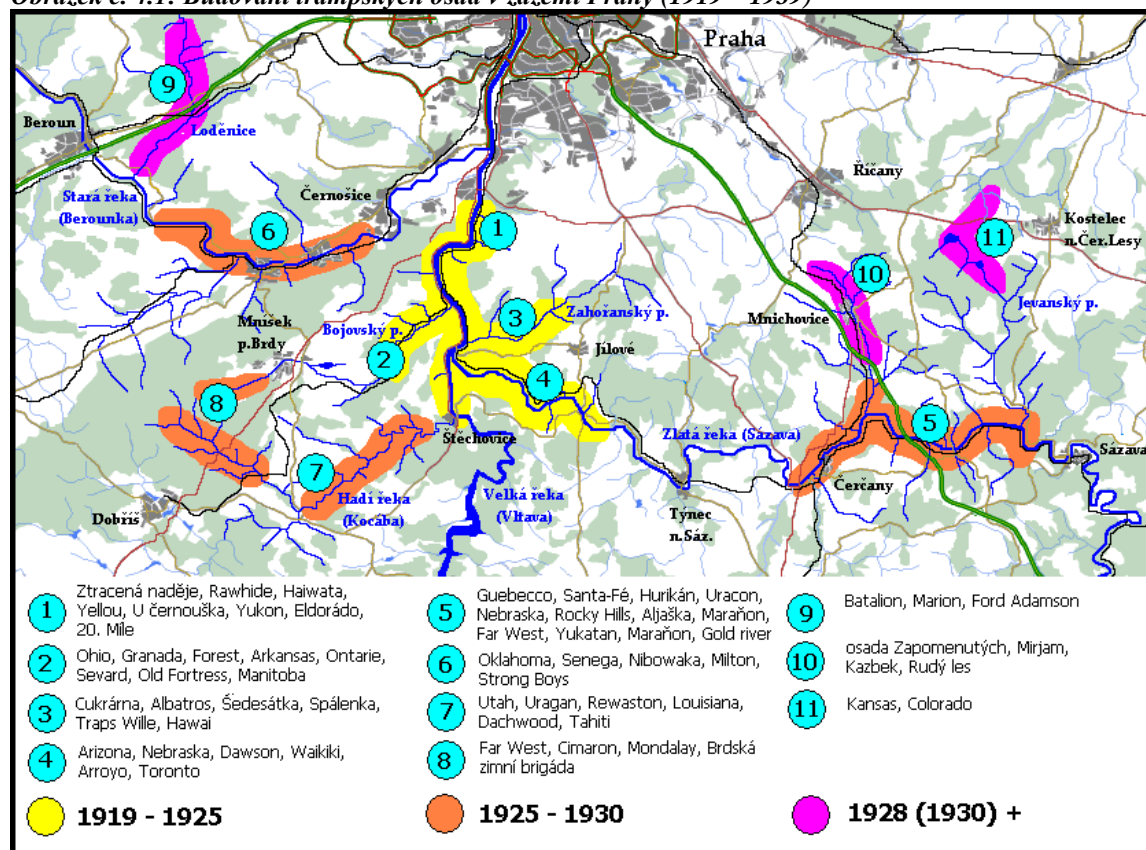
Oblast kolem Kocáb je jedním z míst, kde se zrodil český tramping. Proto je třeba zmínit něco z jeho historie. Podle definice Velkého sociologického slovníku (1995) je tramping druh zájmové činnosti blízky chataření, pobytu v přírodě a turistice, spojený s nápodobou zvyklostí tuláků, zálesáků, lovců, indiánů a vojáků. Vágner s Procházkou (2004) k této definici dodávají, že český tramping by si zasloužil mít označení životní styl či „subkultura“, neboť se tomuto specifickému trávení volného času věnovaly desítky tisíc obyvatel. Vznik českého trampingu měl několik specifických příčin. První z nich byla finanční náročnost a tím pádem i nedostupnost rekreačních aktivit jako je rybaření nebo myslivost a také pobytů na venkově pro nižší sociální vrstvy a mladší generace. Dalším důvodem byl určitý odstup od organizovaných turistických hnutí, která neměla v Česku vybudovanou takovou tradici jako například

v Německu. Další ovlivnění přinesli navrátilci z válek v podobě osobních zkušeností, ať už to byli legionáři pohybující se po Evropě a sovětském prostoru nebo ostatní se zkušenostmi například ze Severní Ameriky. A v neposlední řadě byl ovlivněn zrod českého trampingu řadou vnějších podnětů ze zahraničí. Mezi tyto podněty patřily myšlenky Američana E. T. Setona, který jako první zformuloval zásady takzvané lesní moudrosti – Woodcraft. Dalším zahraničním subjektem šířícím podobné smýšlení bylo skautské hnutí, které vzniklo v Anglii pod vedením R. Baden-Powella. U nás byl skauting reprezentován A. B. Svojsíkem, který v roce 1912 založil podle anglického vzoru český skaut pod názvem Junák (Pixová, M. 2007). Mnoho českých trampů prošlo v dětství právě tímto sdružením. V neposlední řadě také stojí význam dobrodružné a romantické literatury, často z prostředí divokého západu.

I vývoj českého trampingu má několik etap, které formulovali Vágner s Procházkou (2004) na základě čerpání z dvou hlavních zdrojů – Hurikán 1990 a Jakeš-Kayman 1992.

Doba indiánská neboli pravěk českého trampingu je první etapou stojící na zrodu tohoto svérázného životního stylu. V tomto období nejprve samotářští trampové podnikají jednodenní výlety do přírody. A později se sdružují do skupin a snaží se napodobovat životní styl indiánů. Zakládají první tábořiště a krtí údolí řek podle toho, jak to dělávali indiáni. Vltava tak přichází k pojmenování Velká řeka, Berounka se stává Starou řekou, Sázava je Zlatou řekou a Kocába získává jméno Hadí řeka.

Obrázek č. 4.1: Budování trampských osad v zázemí Prahy (1919 – 1939)

Zdroj: Hurikán 1990, Jakeš-Kayman 1992, P. Procházka 2004

Doba kovbojská je druhou etapou vývoje trampingu na našem území. Tato etapa začíná po konci první světové války a končí na konci 20. let. Na rozdíl od doby indiánské, kdy se trampové oblékali pestře a nekladli na formu oblékání velký důraz, v době kovbojské se projevuje vliv dobrodružné literatury a kinematografie. Trampové se snaží vypadat jako jejich oblíbení hrdinové a napodobují také jejich chování. Táboření, které mělo spíše divoký charakter, se mění v opravdové stanování. Charakteristické pro tuto dobu je také to, že sport ještě nebyl pravidelnou součástí trampského života (Hurikán 1992). Jelikož sobota byla v té době pracovním dnem, trampové vyráželi na pochod právě v sobotu odpoledne a v neděli

navečer se vraceli do svých domovů. V tomto období byla také vybudována většina tramských osad v zázemí Prahy (Obrázek č. 4.1).

Doba kanadská je další etapou, která spolu s dobou kovbojskou je takzvanou „zlatou érou“, ve které dochází k mohutné výstavbě tramských osad. Doba kanadská probíhá od konce 20. let do druhé světové války. V době kanadské také dochází k přeměně převažujícího táboření v chataření. V tomto období také dochází k rozvoji kolektivního sportu v tramských osadách. Dokonce vzniká i jedno nové sportovní odvětví, ve kterém jsme nyní spolu se slovenskými sousedy nejlepší na světě. Je to nohejbal. Styl oblékání také změnil svůj charakter. Módními v této době byly svetry s širokými límci, sportovní klobouky, barevné šátky a jako obuv se nosily takzvané kanady a v létě pak plátěná obuv. Tramský styl života pobuřoval svým anarchizujícím smýšlením oficiální místa a tak došlo k jeho politizaci a zákazům některých činností.

Další období ve vývoji trampingu je zvané dobou temna. Jedná se totiž o válečná a poválečná léta. V tomto období přirozeně nastal útlum trampingu. Po válce sice začala obnova osad a zvyklostí, ale od 50. let začalo s nástupem nového režimu, který se nejprve vypořádal s podstatnějšími institucemi ve společnosti, pronásledování trampů a tramping byl označen za kosmopolitismus a „buržoazní romantismus“. Tradiční tramping je navíc nahrazován masově se rozvíjejícím chatařením a chalupařením. Na vzestupu je také autobusová doprava a individuální automobilizace, což jsou formy dopravy, které neodpovídají tradičnímu trampingu.

Další etapa nastupuje v 60. letech a končí v letech 80. V šedesátých letech přichází i pro tramping určité uvolnění, stejně jako pro ostatní společenská a kulturní hnutí. Trampové opět mohou volně chodit do přírody a nejsou za to pronásledováni. Novým aspektem tramské subkultury jsou různé festivaly tramské písně. Festival Porta roku 1967 je dokonce jakési celostátní setkání trampů. S rokem 1968 a nástupem normalizace dochází k další snaze o potlačení tramského způsobu života. Nicméně právě v této neslavné době zažívá tramping paradoxně svůj další rozvoj. Podobně jako chataření či chalupaření je tramping únikem od všední reality a člověk se může v partě kamarádů svobodně seberealizovat.

Doba vojenská je obdobím 80. let. Trampové mají v oblíbě vojenskou výstroj českých, rakouských a německých vojsk, která je jim dostupná. I dříve měli trampové v oblíbě tento způsob oblékání, nikoliv však v takové míře jako v 80. letech. Po roce 1990 je v oblíbě vojenská výstroj USA a Bundeswehru.

V současné době můžeme najít asi tři podoby trampingu. První skupinou jsou trampové snažící se zachovat odkaz předválečného trampingu. Často jsou to pamětníci „starého“ trampingu a jejich potomci. Další formou je trávení volného času mladých lidí bez organizace a kontroly, což někdy vede až k nebezpečným jevům jako je alkoholismus či vandalismus a tak podobně. Třetím vyjádřením současného trampingu jsou různá ekologická hnutí a alternativní skupiny, které dávají tramským hodnotám nový rozměr.

Vývoj druhého bydlení na Kocábě

Druhé bydlení na Kocábě je neodmyslitelně spojeno s trampíngem a dodnes je kolem této říčky rozmístěno několik osad. Trampové pronikají do oblasti Kocáby mezi léty 1925 až 1930 a zakládají zde své osadní chaty. Jako první byla založena roku 1925 osadní chata Utah, následovaly Uragan 1926, Rewaston, Louisiana a Dashwood 1928, a roku 1929 Tahiti (Vágner 2001). V následujícím období do druhé světové války dochází k poklidnému rozvoji osad v podobě výstavby nových chat a jiných zařízení, jak to dokládá úryvek z historie osady Dashwood: „Roku 1932 postavil Kypta známou restauraci U tří lávek a od té doby se přemístil život z hospody od Lišků trvale ke Kypťům. Sobotu co sobotu bývala slezina, zpívalo se a popíjelo. V roce 1933 přišel na Kocábu pozdější šerif osady pořadím druhý Áda Jonák spolu s tehdy čtyřletým Ádíkem. Před tím jezdil na Kačák a na Sázavu. Na Kocábě se mu zalíbilo a později postavil spolu s Pepou Žákem chatu Repos.“ (Havelka 2006) Další etapy vývoje druhého bydlení na Kocábě kopírují, podobně jako předchozí etapy, vývoj v celém Česku.

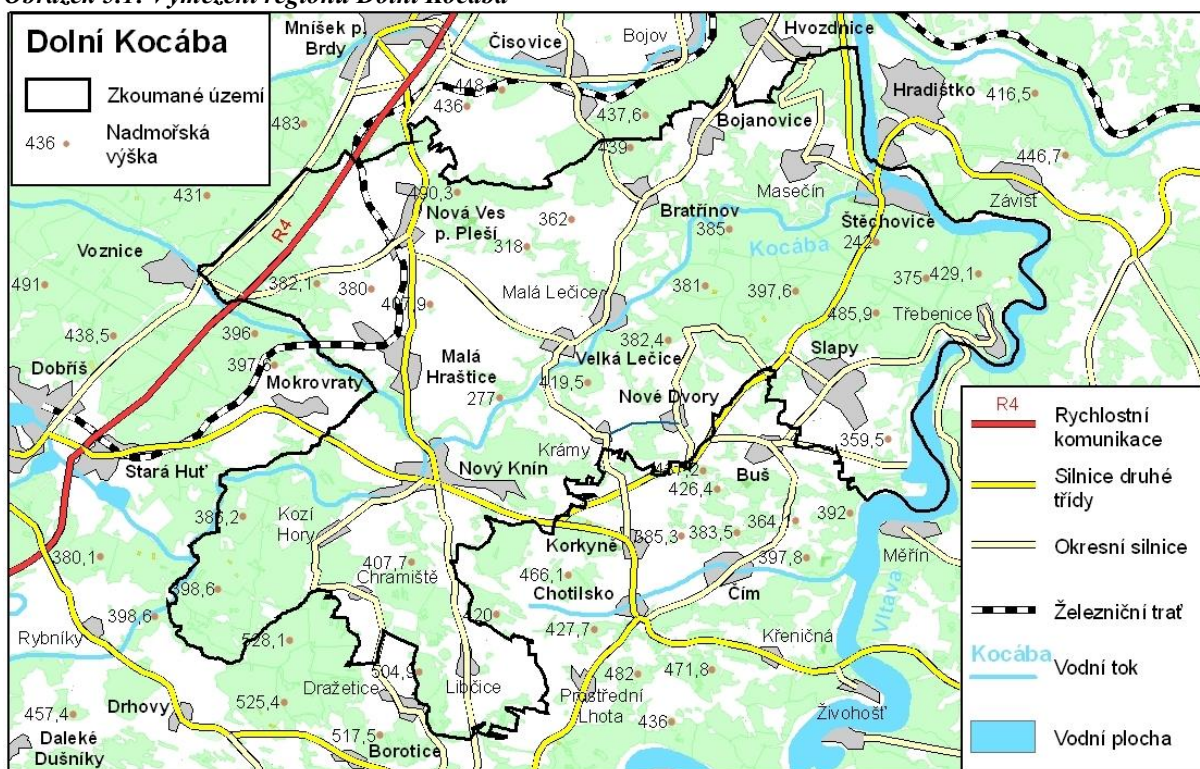

5. Druhé bydlení na Kocábě

Vymezení regionu a jeho základní charakteristika

Vymezení zkoumaného regionu (Obrázek 5.1) bylo převzato z dřívější studie v povodí Kocáby. Tato studie byla vytvořena pro potřeby grantového projektu Harmonizace povodí Kocáby, jehož část byla také zaměřena na cestovní ruch a rekreaci. Tuto část zpracoval J. Vágner do Závěrečné správy zmíněné studie (1997). A právě na základě potřeb části týkající se cestovního ruchu a rekreace bylo šetřené území vymezeno pod názvem region Dolní Kocába. Ve studii z roku 1997 byla velikost zvoleného území podmíněna vzhledem k možnostem srovnání s dalším sledovaným mikroregionem, jímž bylo Hostomicko. Dalšími důvody tohoto vymezení byla řada procesů, které jsou společně územně vázány, ačkoliv je region vnitřně poměrně heterogenní. A nejpodstatnějším důvodem z hlediska této bakalářské práce je, že významným spojujícím prvkem tohoto území je vysoká územní koncentrace objektů pro individuální rekreaci.

Obrázek 5.1: Vymezení regionu Dolní Kocába

Zdroj: Fialová, Vágner 2001; vlastní úprava

Region má rozlohu něco přes 113 km². Nachází se v něm celkem 9 obcí, ve kterých bydlelo v roce 2001 dohromady asi 5900 obyvatel, což je cca o 200 obyvatel více než v roce 1991. Dále je region rozdělen na 20 katastrálních území a zároveň je tvořeno 30 základními sídelními jednotkami. Území regionu je rozděleno mezi dva okresy a to tak, že na území okresu Praha-západ o celkové rozloze přibližně 50 km² jsou situovány 4 obce a na území okresu Příbram o rozloze cca 63,5 km² se nachází 5 obcí. Obce nacházející se v regionu jsou spravovány dvěma obcemi s rozšířenou působností a to Dobříší a Černošicemi. Obecní úřad Dobříše je zároveň pověřeným obecním úřadem, který spravuje území regionu Dolní Kocába spadající do okresu Příbram. Zbýlá část regionu je spravována dvěma pověřenými obcemi

úřady a to v Jílovém u Prahy a v Mníšku pod Brdy, takže zkoumaný region náleží celkem ke třem pověřeným obecním úřadům. Území regionu Dolní Kocába se dá také rozdělit na subregiony Novokněžsko a Štěchovicko. Tyto subregiony byly vymezeny pomocí vybraných charakteristik obcí a regionálních procesů (organizace veřejného dopravy, převládajících směrů dojížděky do zaměstnání a dojížděky za službami) v díle Rozvoj povodí Kocáby (Bičík, Perlín, Šefrna 2001), které vzniklo na základě výše zmíněného grantového projektu. Území subregionů se kryje s územím regionu Dolní Kocába, pouze obec Mokrovraty, která spadá do subregionu Novokněžsko, nepatří do regionu Dolní Kocába. Pro oba subregiony je charakteristický vysoký podíl rekreačních objektů, ačkoliv Novokněžsko tvoří přechodné území mezi intenzivní rekreační oblastí v oblasti dolního toku Kocáby a zemědělskými oblastmi horní Kocáby. Rekreační objekty se zde nacházejí především v údolí Kocáby, zatímco na Štěchovicku můžeme najít i kolonie rekreačních domů a chat často v uzavřených celcích ve volné krajině nad údolím Kocáby (Bičík, Perlín, Šefrna 2001).

Základní sociogeografické ukazatele

Jak je vidět v tabulce č.5.1 všechny obce v řešeném regionu mají podprůměrnou hustotu zalidnění jak oproti svým okresům, tak i vůči kraji a konečně i vzhledem k celému Česku.

Tabulka 5.1: Základní sociogeografické ukazatele v regionu Dolní Kocába

Název obce/územního celku	Hustota zalidnění (Obyvatel na km ²)	Podíl ekonomicky aktivních obyvatel				
		na trvale bydlících obyvatelích (%)	vyjíždějících za prací z celkového počtu EAO (%)	v priméru (%)	v sekundéru (%)	v terciéru (%)
Bratřínov	26	53,70	62,07	6,90	31,03	62,07
Bojanovice	34	51,06	60,94	10,42	47,40	42,19
Slapy	31	51,67	55,25	3,09	28,09	68,83
Štěchovice	92	55,24	46,02	3,02	42,86	54,12
Velká Lečice	34	51,43	78,89	6,67	51,11	42,22
Malá Hraštice	72	50,98	65,49	5,01	45,13	49,85
Nová Ves pod Pleší	66	52,53	46,88	5,21	29,95	64,84
Nové Dvory	23	45,55	50,57	10,34	39,08	50,57
Nový Knín	58	50,09	50,29	6,46	42,68	50,87
Dolní Kocába celkem	52	51,82	52,79	5,34	40,08	54,58
okres Praha západ	142	53,21	59,64	2,87	29,55	67,59
okres Příbram	66	50,97	42,62	6,67	36,84	56,49
Středočeský kraj	98	52,08	47,61	4,86	36,64	58,50
Česko	130	51,35	39,55	4,39	37,70	57,91

Poznámka: Počet vyjíždějících za prací byl vypočten součtem vyjíždějících do zaměstnání v rámci okresu, v rámci kraje a do jiného kraje. Podíl zaměstnaných EAO v terciéru byl vypočten odečtením podílů EAO v priméru a sekundéru od 100 %.

Zdroj: SLDB 2001, vlastní výpočet

Pouze Malá Hraštice dosahuje nadprůměrné hustoty zalidnění v okrese Příbram. Nižší hustota zalidnění je zapříčiněna relativní periferností území vzhledem k poloze na styku dvou okresních hranic. Podstatným faktorem také je, že se v řešeném území nenachází žádné mikroregionální středisko, což mimo jiné naznačuje malou populační velikost místních sídel. Nižší hustota zalidnění je také způsobena převažující rekreační funkcí území, kdy v sezónním období výrazně stoupá jeho zatíženost. Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (dále jen EAO) v jednotlivých

obcích se významně neliší od průměrů vyšších územních celků. Výraznější odchylka se projevuje jen u Štěchovic a Nových Dvorů. Poměrně překvapivý je však u Štěchovic údaj o EAO vyjíždějících za prací mimo obec, který je hodně pod průměrem okresu Praha-západ. Navíc nekoresponduje (spolu s Novou Vsí p. Pleší) s polohou vůči Praze. Štěchovice a Nová Ves mají z obcí ve zkoumaném území nejlepší dopravní dostupnost do Prahy, tudíž by se dalo očekávat, že většina jejich EAO bude za prací dojíždět právě tam. I Nová Ves p. Pleší má však vzhledem k dalším obcím v regionu poměrně nízkou vyjížďku za prací. Podíl EAO v jednotlivých odvětvích se liší od okresního průměru spíše u obcí nacházejících se v okrese Praha-západ, což je dáno jejich relativní periferností v rámci tohoto okresu.

Druhé bydlení v regionu Dolní Kocába

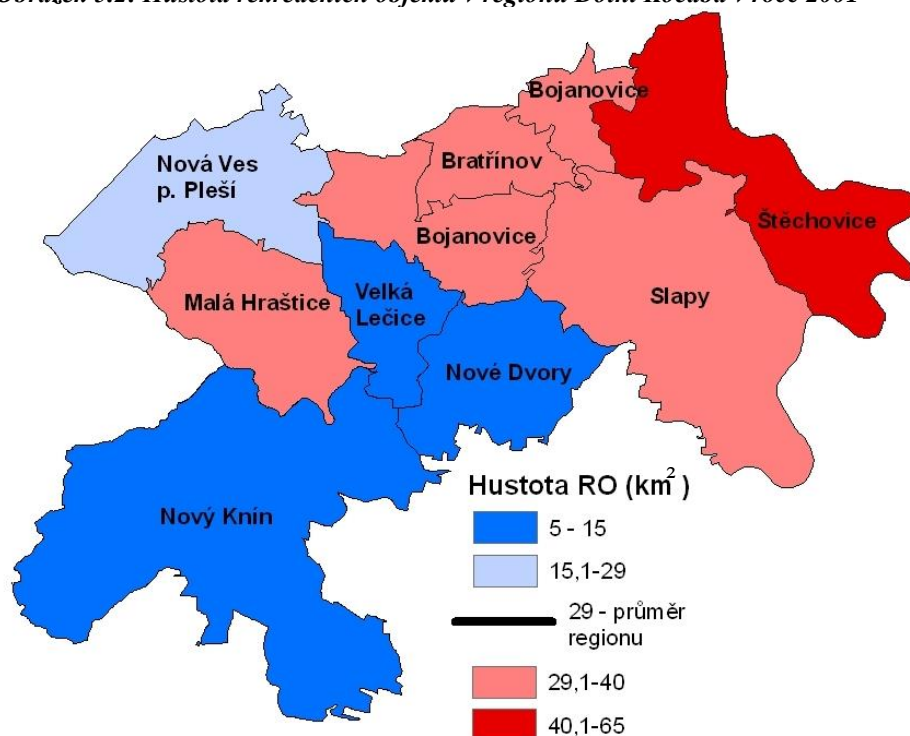
Problémem v hodnocení současného stavu druhého bydlení je nedostatečně kvalitní datová základna. Poslední vysoce kvalitní datovou základnou pro výzkum druhého bydlení bylo sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991. Další sčítání z roku 2001 už nabízí pohled pouze na část rekreačních objektů. Nebyly totiž sčítány objekty individuální rekreace a rekreačních objekty jsou v tomto sčítání prezentovány pouze prostřednictvím bytů neobydlených z důvodu rekreace. Určitou alternativou je kombinování dat ze sčítání z roku 2001 a z databáze Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního z roku 2005, případně s Registrem sčítacích obvodů a budov z roku 2006. Oba tyto zdroje dat zase obsahují jen údaje o počtu objektů určených k individuální rekreaci, ale chybí v nich právě byty neobydlené z důvodu rekreace. Tyto dva zdroje dat se však poměrně výrazně liší ve svých údajích (Příloha 5.1). Registr sčítacích obvodů a budov má ve zkoumaném území zaznamenáno asi o 300 objektů individuální rekreace více, naopak cca o 250 objektů pro trvalé bydlení méně. Celkem se tyto dvě databáze v území Dolní Kocáby liší téměř o 1500 budov. Při porovnání dat s výsledky terénního šetření modelového území, nezahrnujícího však celý region Dolní Kocába (pouze subregion Štěchovicko), dopadla o něco lépe databáze Registru staveb a sčítacích obvodů (Příloha 5.2). Navíc podle výsledku terénního šetření, kterým se bude podrobněji zabírat až následující kapitola, se většině budov z Registru staveb a sčítacích obvodů vyhodnocených jako staveb jiného než uvedených způsobů využití a staveb, u nichž nebyl zjištěn údaj o využití, dá ve zkoumaném území přisoudit funkce rekreační. Rozdíl mezi výsledky terénního šetření a databází Registru sčítacích obvodů a budov se tak v počtu objektů individuální rekreace výrazně sníží (Příloha 5.3). Z těchto důvodů byl zvolen pro vyhodnocení stavu druhého bydlení v regionu Dolní Kocába drobně upravený (Příloha 5.4) Registr sčítacích obvodů a budov spolu s údaji o neobydlených bytech z důvodu rekreace ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001.

Základní charakteristiky obcí regionu Dolní Kocába týkající se druhého bydlení a jejich srovnání s rokem 1991 v tabulkové formě jsou k dispozici v Příloze 5.5 a 5.6. Prvním takovým ukazatelem je hustota rekreačních objektů (Obrázek 5.2). Ta ukazuje, že rekreačních objektů přibývá směrem k ústí Kocáby, což je logické vzhledem k větší atraktivitě prostředí a menší vzdálenosti od Prahy.

Charakteristiky týkající se počtu chalup a jejich podílů na rekreačních objektech a trvale obydlených objektech bohužel nejsou k dispozici. Ani Registr sčítacích obvodů a budov ani databáze Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního a ani Sčítání lidu, domů a bytů 2001 nemají tento údaj zahrnut ve svých datech. Ale tyto ukazatele nemají v regionu Dolní Kocába velký význam, neboť v územích s největší hustotou rekreačních objektů mají výrazně dominantní postavení chaty (Fialová 2000). A zkoumaný region bezesporu patří k těmto územím, jak ostatně dokládají ostatní ukazatele.

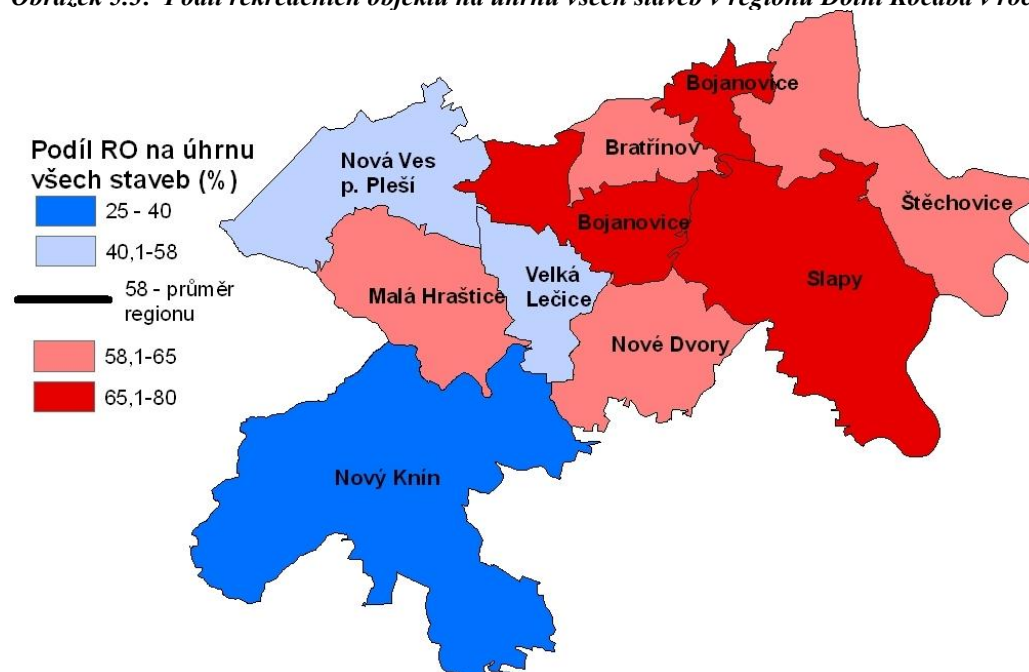
Další charakteristikou je podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb (Obrázek 5.3). Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb dokládá, že v obcích zkoumaného regionu hraje druhé bydlení dominantní úlohu a potvrzuje, že hlavní funkcí tohoto území je funkce rekreační.

Obrázek 5.2: Hustota rekreačních objektů v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

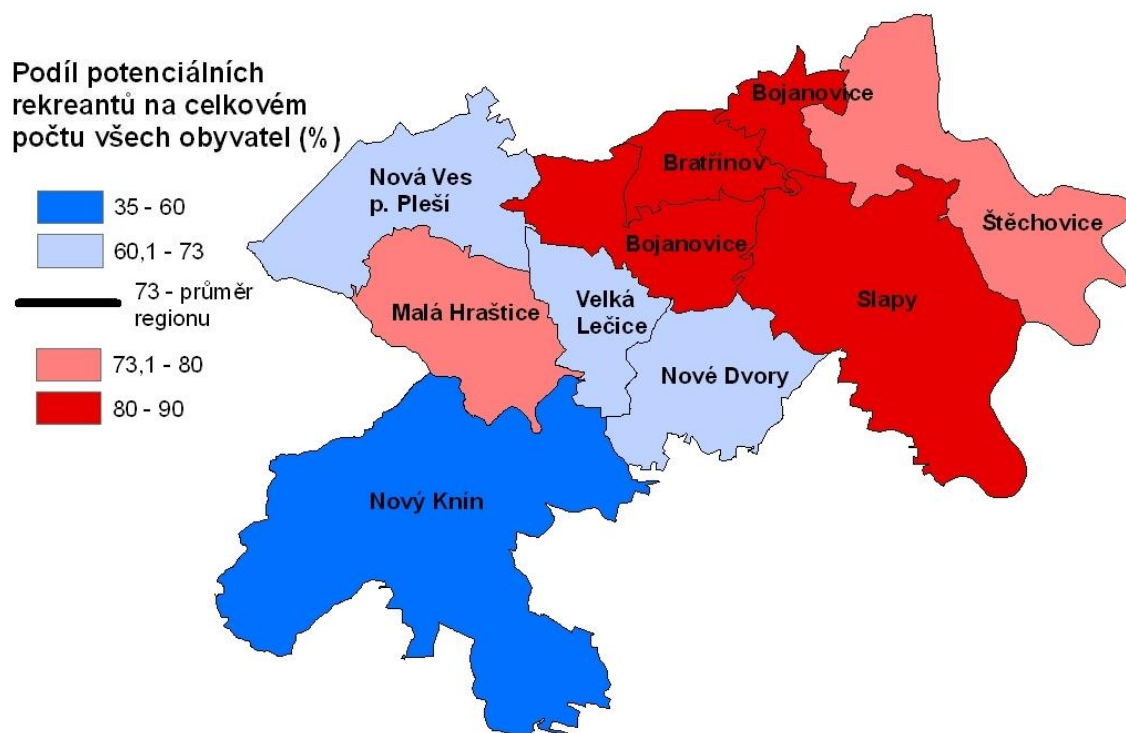
Obrázek 5.3: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

Podíl potenciálních rekreantů na celkovém počtu všech obyvatel (Obrázek 5.4) je další charakteristikou, která vypovídá o druhém bydlení ve zkoumaném území. Tato charakteristika svědčí o tom, kolik lidí se reálně pohybuje ve zkoumané oblasti v období sezóny, na rozdíl od prostého počtu trvale bydlících obyvatel.

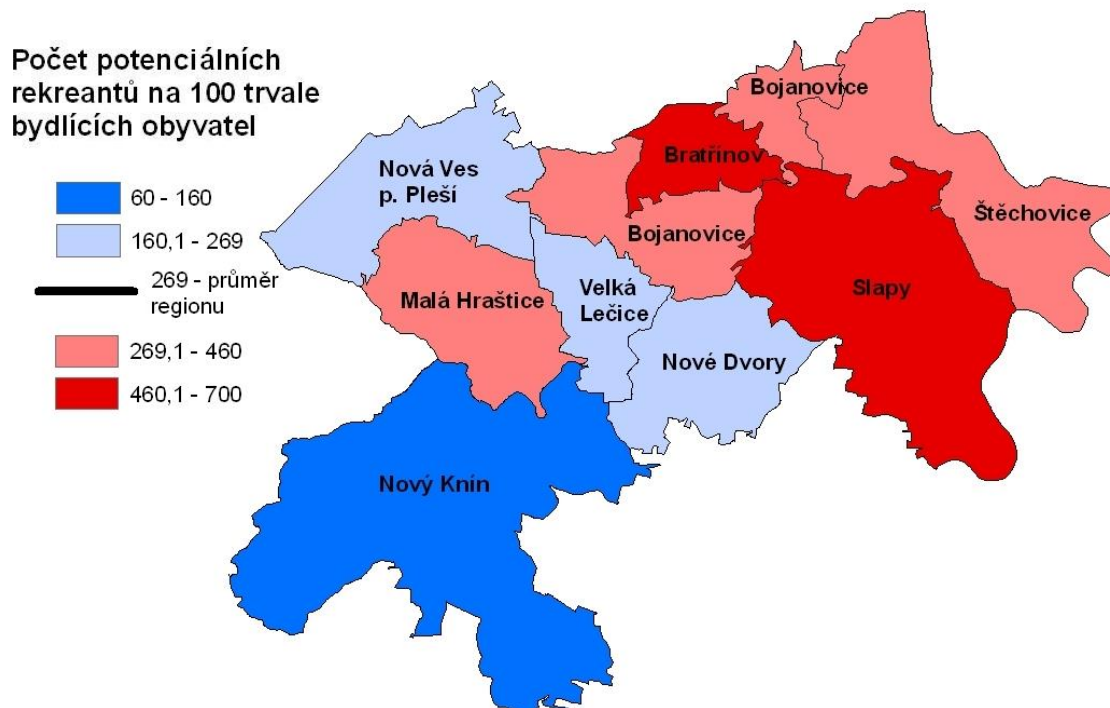
Obrázek 5.4: Podíl potenciálních rekreatů na celkovém počtu všech obyvatel v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

Počet potenciálních rekreatů na 100 trvale bydlících obyvatel (Obrázek 5.5) ukazuje, kolikrát se zvětší nároky na vybavenost obcí v šetřeném území v období sezóny. Například Slapy tak musí řešit problémy spojené téměř až se sedminásobným nárůstem počtu obyvatel.

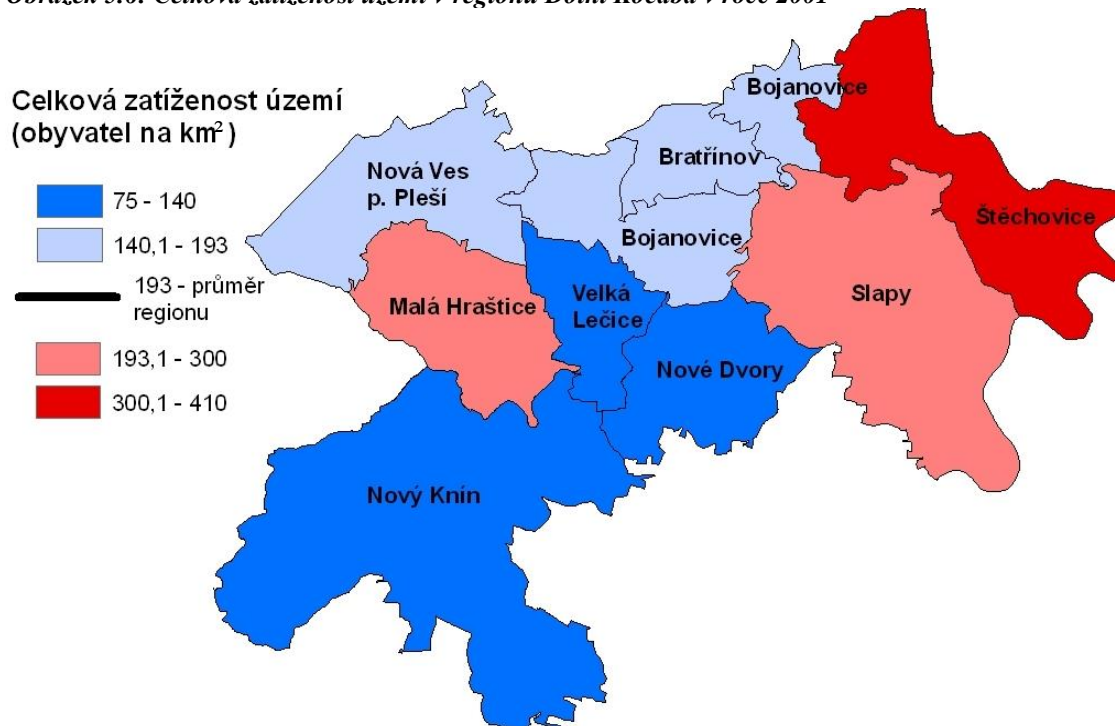
Obrázek 5.5: Počet potenciálních rekreatů na 100 trvale bydlících obyvatel v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

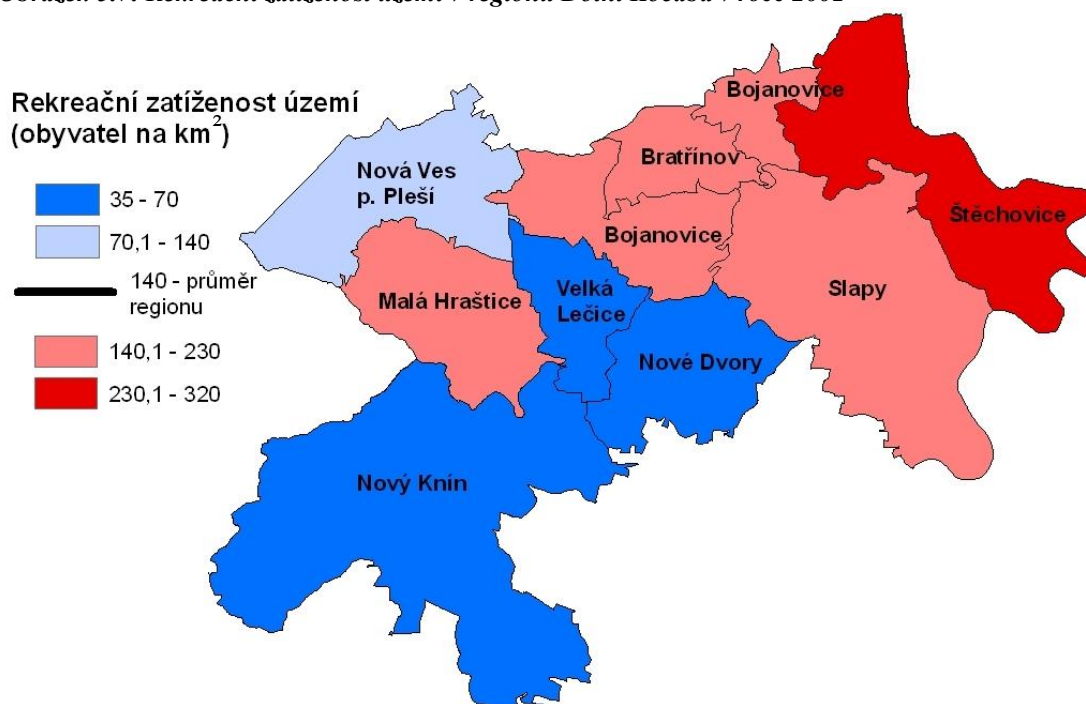
Celková zatíženost území (Obrázek 5.6) ukazuje faktickou hustotu zalidnění jednotlivých obcí regionu v období sezóny. Obce ve zkoumaném území mají výrazně podprůměrnou hustotu zalidnění vzhledem k vyšším správním jednotkám, pokud jde o trvale bydlící obyvatele (Tabulka 5.1). Pokud však počítáme také s rekreanty, situace se výrazně mění a obce mají poměrně vysokou hustotu zalidnění. To jest dalším důkazem velkého významu rekreace v tomto území a také to naznačuje výrazné zvýšení zatížení oblasti, které vede i k negativním dopadům na životní prostředí.

Obrázek 5.6: Celková zatíženost území v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

Obrázek 5.7: Rekreační zatíženost území v regionu Dolní Kocába v roce 2001

Zdroj: RSO 2006, SLDB 2001, vlastní výpočet

Rekreační zatíženost území (Obrázek 5.7) je další obdobou hustoty zalidnění. Poukazuje na to, jak velkou zátěží pro území jsou sami rekreačníci.

Všechny charakteristiky potvrzují, že druhé bydlení a rekreační funkce území, jsou i nadále jeho velmi významnou součástí. Dá se říct, že i druhé bydlení je jedním z faktorů, podle kterého lze rozdělit region Dolní Kocába na subregiony Štěchovicko a Novoknínsko. Jen obec Malá Hraštice vybočuje z poměrně jednoznačného trendu rozrůznění těchto dvou subregionů.

6. Výsledky terénního šetření

Vymezení regionu pro terénní šetření

Region, ve kterém bylo provedeno terénní šetření, odpovídá subregionu Štěchovicko. Rekreační funkce v této oblasti totiž hraje nejpodstatnější roli z hlediska funkcí území a také tam můžeme najít tradiční trampské osady. Šetření probíhalo formou průzkumu území bez dotazníků, pouze pouhým pozorováním objektů. Průzkum probíhal s pomocí ortofotomap v měřítku 1 : 2 800 (Příloha 6.1). Objekty byly hodnoceny podle svého vzhledu a porovnání s údaji z Registru sčítacích obvodů a budov. Hodnoceny byly pouze rekreační objekty a objekty pro trvalé bydlení. Přičemž hodnocení chalup bylo zcela zanedbáno, neboť i s pomocí dat Registru sčítacích obvodů a budov bylo v terénu nalezeno jen zanedbatelné množství rekreačních objektů tohoto typu.

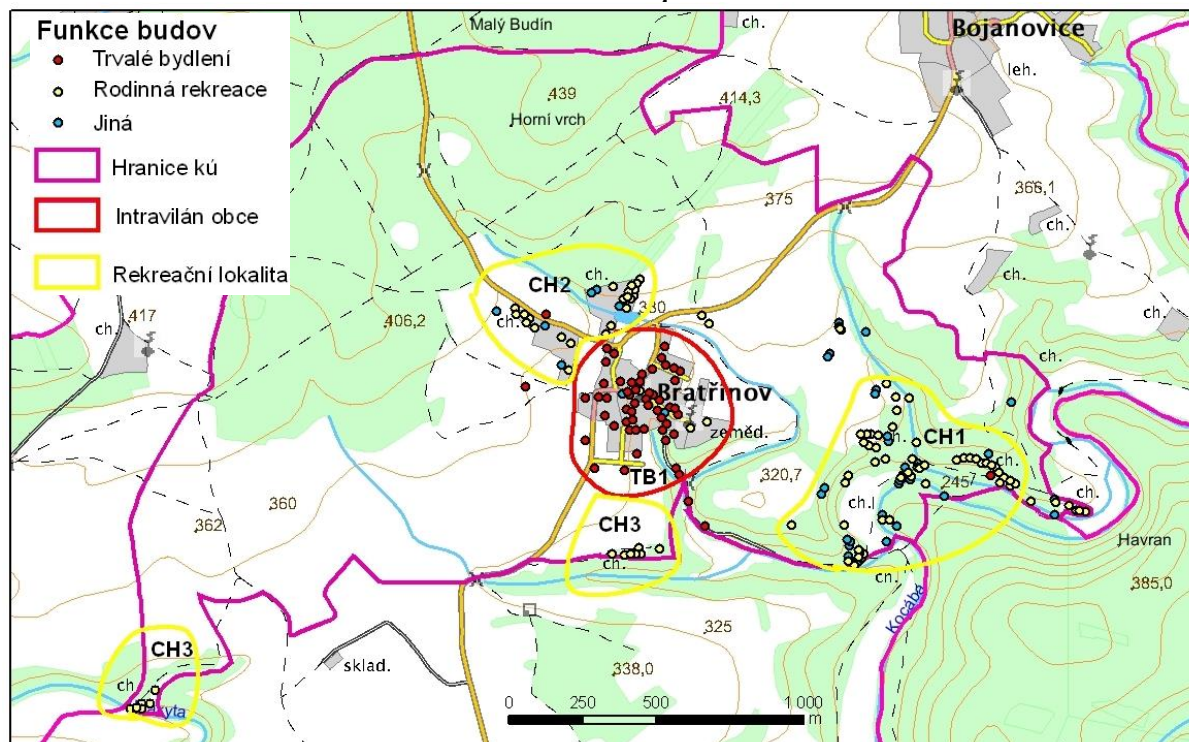
Oblast zahrnuje celkem 4 obce, které se dále dělí na 8 katastrálních území. Celý region leží na území okresu Praha-západ a je spravován obcí s rozšířenou působností Černošice. Obce Bojanovice a Bratřínov patří pod správu pověřeného obecního úřadu v Mníšku pod Brdy a obce Slapy a Štěchovice spadají pod pověřený obecní úřad v Jílovém u Prahy (Příloha 6.1). Území má rozlohu necelých 50 km² a v roce 2001 v něm žilo asi 2 400 obyvatel. Údaj Českého statistického úřadu k 1. 1. 2008 ale udává v tomto regionu již přes 2 900 obyvatel, což je poměrně značný nárůst. Ve vyhodnocení terénního šetření se nyní bude práce věnovat jednotlivým obcím a jejich katastrálním územím.

Bratřínov

Obec Bratřínov je tvořena katastrálním územím téhož názvu. Informace o vztahu obce k druhému bydlení poskytla starostka obce Alena Česáková. Obec Bratřínov má 67 čísel popisných, což jsou domy k trvalému bydlení. Čísel evidenčních, což jsou chaty, je v Bratřínově podle paní starostky 145. Od roku 1991 bylo postaveno asi 20 domů pro trvalé bydlení a 3 rekreační objekty byly převedeny na objekty trvalého bydlení. Rekreační objekt nepřibyl v tomto období ani jeden. V Bratřínově je stavební uzávěra na rekreační objekty kvůli několika problémům. Údolí je bez elektrické energie a se špatnými přístupovými cestami. Dříve tam chodili trampové s batohy a pěšky, dnes na ta samá místa jezdí nespočet automobilů, což pochopitelně přináší problémy (např. rekreanti nerespektují dopravní značky). Co se spolupráce s osadníky týče je obec ve spojení s šerifem osady Askalona a snaží se v rámci svých možností opravit přístupové cesty a udržet pořádek v odpadovém hospodářství. Odpad vyprodukovaný rekreanty je problémem, zejména pokud jsou rekreanti neukáznění a stane se, „že složí ke kontejnerům na směsný odpad celé verandy od svých zchátralých objektů, peřiny, slavníky a jiný odpad velkého objemu“. Zlikvidování takového odpadu stojí obec několik tisíc korun několikrát do roka. Na závěr paní starostka dodává, že obec s rekreanty (až na malé výjimky) vychází dobře. Rekreanti jsou pochopitelně přínosem pro místní podnikatele v oblasti pohostinství a prodeje potravin. Na území obce se nachází již zmíněná osada Askalona, jejíž stav byl probrán s panem Mirkem Fricem, členem osadního výboru. Askalona má osadní výbor tvořený 7 členy. Schází se asi šestkrát do roka, většinou před pořádáním nějaké akce. Asi jedenkrát za rok se pak koná schůze celé osady Askalona. Počet chat osady si pan Fric netroufl odhadnout vzhledem k nejasným hranicím mezi osadami. Uvedl však, že osadního života se účastní o něco méně než polovina osadníků.

Obrázek 6.1: Funkce budov v katastrálním území Bratřínov podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Akce pořádané osadním výborem Askalony bývají zhruba 4 do roka. Dvě jsou organizovány pro děti a dvěma dalšími akcemi jsou turnaje v nohejbalu a ve volejbalu. Letos se konal i potlach k 75. výročí osady (Příloha 6.3). Od roku 1991 se v osadě příliš věcí podle pana Frice nezměnilo. Spíše zůstává stále stejná. Co se nových osadníků týče, tak přibližně jedna chata do roka mění majitele a s jejich začleněním není problém, pokud mají zájem. Hřiště u osady Askalona mají osadníci v pronájmu. Situace s pozemky pod chatami je individuální. Někteří pozemky vlastní, ostatní je mají v pronájmu. Spolupráce s obcí probíhá ve formě komunikace. Žádné společné akce se nepořádají.

V katastrálním území Bratřínov se nachází čtyři chatové oblasti a jedna oblast, kde jsou soustředěny budovy pro trvalé bydlení. Oblast označená na obrázku 6.1 jako CH1 je oblast, kde začínají (směrem po proudu) trampské osady v údolí Kocáby. První z nich je Askalona (Příloha 6.5 6.6). A v západním cípu území na ni ještě navazuje malá část osady Dashwood (Příloha 6.7). V této části území jsou většinou dřevěné chaty situovány volně v říční nivě a na přilehlých svazích. Jedná se o objekty převážně neoplocené, u kterých je hlavním stavebním materiálem dřevo. Oblast CH1 je podobná oběma oblastem označeným jako CH3. Rozdíl je pouze v tom, že u oblastí CH3 se jedná o menší seskupení chat. Chatová oblast označená jako CH 2 volně navazuje na intravilán obce a nachází se tam převážně zděné, případně alespoň omítnuté, chaty, které mají značný potenciál pro přeměnu na trvalé bydlení. V této oblasti už je několik objektů pro trvalé bydlení mezi objekty rekreačními. Nicméně surbanizační výstavba probíhá spíše na volných prostranstvích situovaných v nejtěsnější blízkosti intravilánu a to především v severní a jižní části oblasti TB1, ve které se nachází většina objektů pro trvalé bydlení tohoto katastrálního území.

Při terénním šetření bylo nejvíce odlišností od Registru sčítacích obvodů a budov zjištěno v oblasti CH1. Rozdíl byl v počtu rekreačních objektů, v tom smyslu, že v terénu jich bylo zjištěno asi o 15 více. Další nesrovnalost spočívala v počtu objektů určených k trvalému bydlení v oblasti TB1, kde jich bylo ve skutečnosti také o několik více. V této oblasti je to však pravděpodobně dáno novou výstavbou od roku 2006.

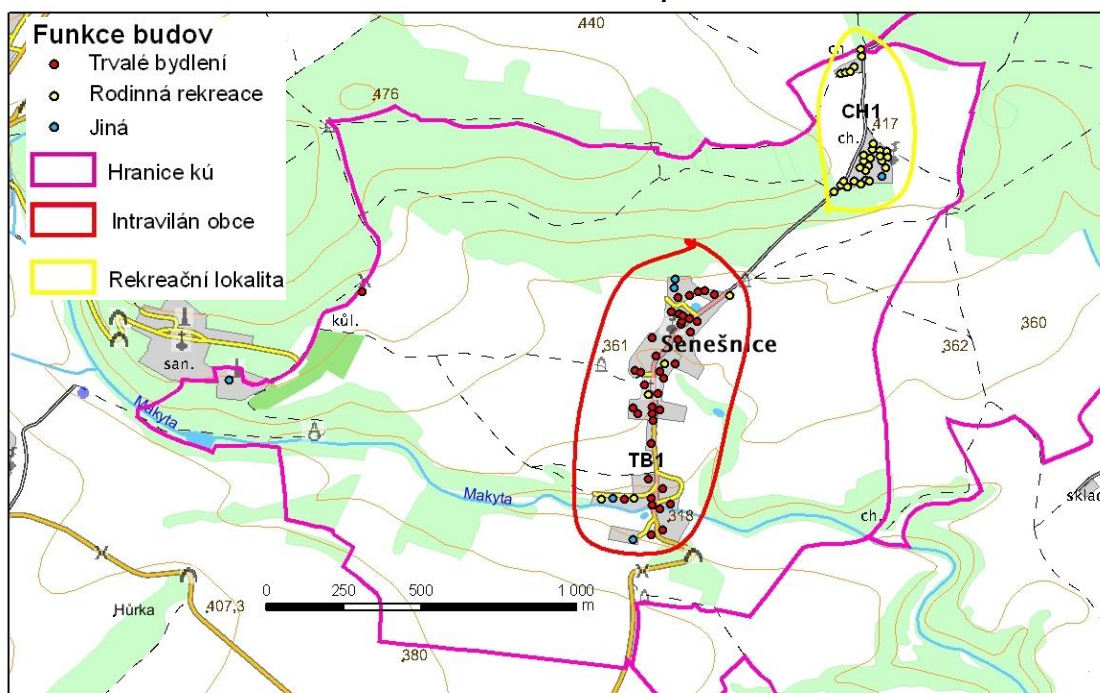

Bojanovice

Obec Bojanovice je tvořena třemi katastrálními územími. Přičemž zvláštností je, že katastrální území Bojanovice nesousedí přímo se dvěma zbylými územími (Senešnice a Malá Lečice) (Příloha 6.1). Za obecní úřad se k druhému bydlení na území obce Bojanovice vyjadřovala účetní obce Hana Příbíková, která poskytla detailní údaje i za části obce. Podle jejích informací je v obci Bojanovice 305 rekreačních objektů z toho žádná chalupa. Dále se na území obce nachází 200 objektů pro trvalé bydlení. Od roku 1991 se toho v Bojanovicích příliš nezměnilo. Nepřibyl žádný rekreační objekt ani objekt na trvalé bydlení, pouze 2 rekreační objekty byly převedeny na objekty trvalého bydlení. Asi 60 % rekreačních objektů je situováno v údolí Kocáby. Tyto objekty jsou po většinu roku obsluhne nedostupné z hlediska odvozu komunálního odpadu, posypu silnic apod. Ostatní rekreační objekty v intravilánu obce jsou v územním plánu obce Bojanovice (Příloha 6.4) zařazeny do transformace na rodinné domy. Také v této obci je stavební uzávěra na rekreační objekty, která vznikla zřejmě v osmdesátých letech z důvodu nadměrného zatěžování krajiny. Obec spolupracuje s rekreanty na údržbě přístupových komunikací. Obec zajistí a uhradí materiál a rekreanti opravují komunikace svépomocí. Suburbanizační proces zatím v tomto území příliš intenzivně neprobíhá. Nové domy se nestaví a transformace druhého bydlení na trvalé je pozvolná. Část rekreantů je hlášena k trvalému pobytu v obci a jsou tak pro ni spíše přínosem. Jedná se především o děti a vnuky prvních osadníků, kteří zakládali místní osady. Na území obce se nacházejí původní tramské osady Dashwood a Rewaston. Informace o Dashwoodu poskytl pan Jaroslav Brinda. Osada je občanským sdružením. Má svůj osadní výbor, který se schází cca 2krát do roka a tvoří ho 8 členů. Celoosadní setkání probíhá tak jednou ročně a pravidelně se života v osadě účastní asi 30 osadníků z celkového počtu padesáti chat. Osadní výbor pořádá pravidelně dva turnaje, jeden v nohejbale a jeden ve volejbale. Jednou za 5 let je pořádán potlach. Hřiště, které osadníci využívají, mají v pronájmu a s pozemky u chat je to opět individuální. Osada se podle pana Brindy po roce 1991 příliš nezměnila. Změnil se spíše životní styl a s ním frekvence dojíždění za rekreací. Asi jen pět chat v tomto období změnilo majitele a jedná se o chaty, které se prodávají „pravidelně“.

Katastrální území Senešnice

Obrázek 6.2: Funkce budov v katastrálním území Senešnice podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Senešnice se nachází v západní části zkoumaného území a je to jeho nejperifernější oblast. Tímto územím neprotéká řeka Kocába. Jak je vidět na obrázku 6.2, má dvě hlavní oblasti výskytu budov. Oblast CH1 je chatovou oblastí na kraji lesa se směsicí chat zděných i dřevěných s poměrně rozsáhlými pozemky, takže v budoucnu by mohly tyto objekty sloužit i k trvalému bydlení. Oblast TB1 je lokalita s domy sloužícími k trvalému bydlení a několika chalupami, navzdory tomu, že obecní statistika Bojanovic nemá žádné chalupy v záznamech. V Senešnici není lokalita, kde by probíhala výstavba nových domů.

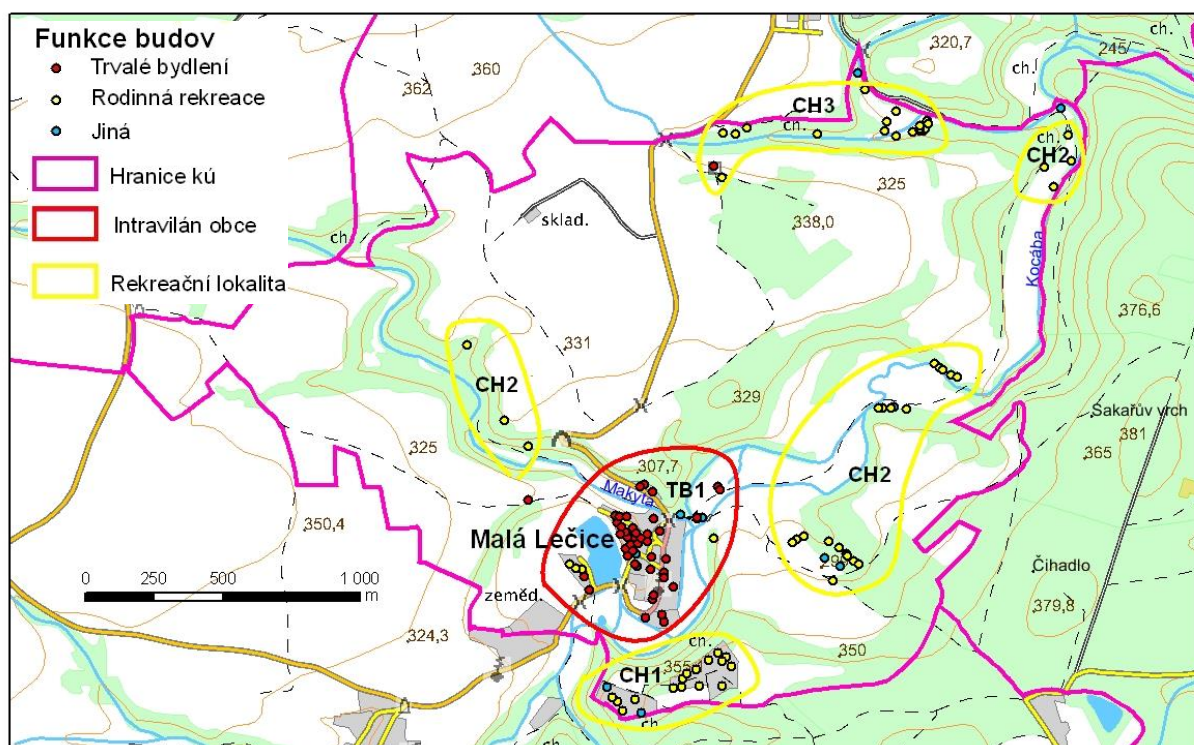
Od RSO 2006 se zjištění terénního šetření liší pouze ve třech případech, kdy RSO nezahrnuje rekreační objekt situovaný v reálné krajině. V počtu a umístění objektů pro trvalé bydlení v této části zkoumaného území je RSO naprosto přesný.

Katastrální území Malá Lečice

Malá Lečice je ze zkoumaných katastrálních území, které protéká Kocába, nejvíce vzdálena od jejího ústí. Na tomto území je lokalizováno několik chatových oblastí a jedna oblast s převážujícími objekty trvalého bydlení (Obrázek 6.3). Chatová oblast CH1 se nachází na poměrně vyvýšeném obtížně dostupném místě nad Malou Lečicí. Chaty této oblasti jsou oplocené na větších pozemcích a postavené z různých materiálů (Příloha 6.8 a 6.9). Nicméně transformace na trvalé bydlení je zde málo pravděpodobná z důvodu chybějící kvalitní infrastruktury. Chatové oblasti CH2 i chatová oblast CH3 označují volné seskupení několika chat postavených na okraji vodních toků nebo lesa. Tyto chaty většinou nemají oplocení a jsou vystavěny převážně ze dřeva. Oblast TB1 je jádrem vsi Malé Lečice a nachází se tam většina objektů trvalého bydlení tohoto území. Na okraji rybníka je několik rekreačních objektů. Výstavba nových domů zde neprobíhá, nicméně několik objektů je přestavováno.

Ani zde se údaje o počtu a poloze chat i dalších objektů neliší od RSO 2006. Pouze asi 10 chat situovaných v údolí Kocáby nebo na okraji lesa RSO nezahrnuje.

Obrázek 6.3: Funkce budov v katastrálním území Malá Lečice podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Katastrální území Bojanovice

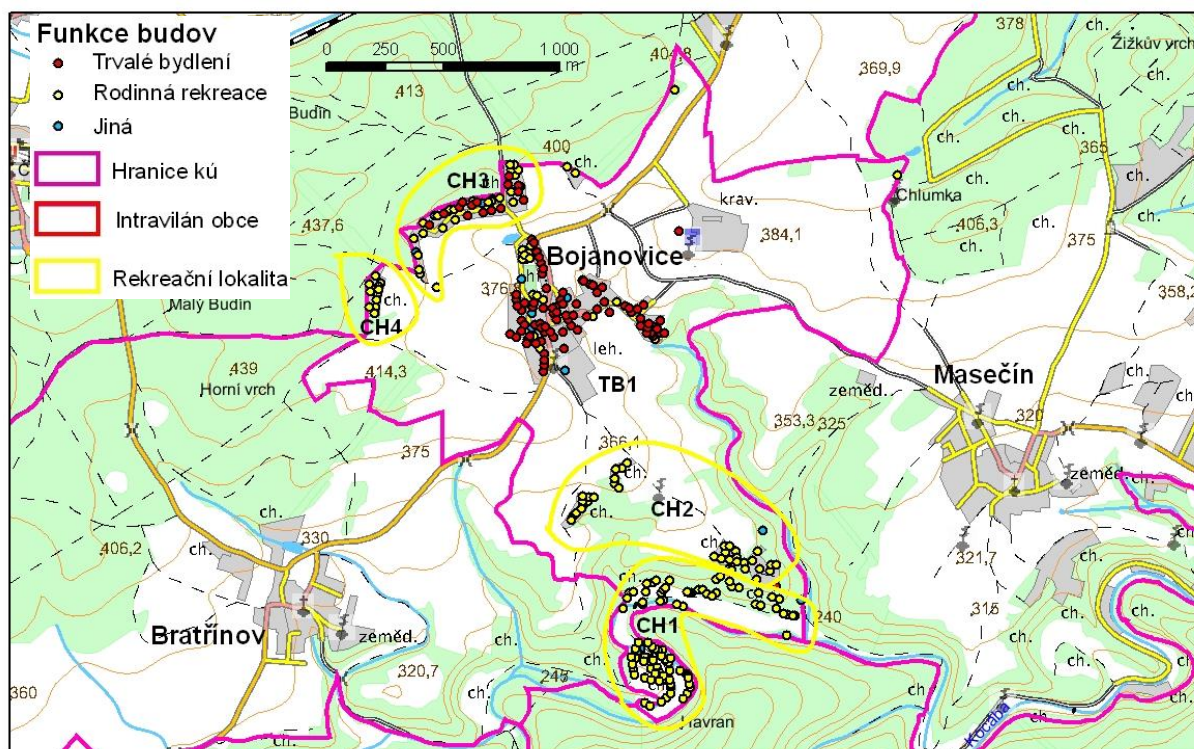
Bojanovice mají pět různých oblastí, ve kterých jsou situovány místní budovy (Obrázek 6.4). Oblast CH1 je chatovou oblastí v údolí Kocáby a přilehlých svahů. Chaty této oblasti jsou

rozděleny do dvou osad. Větší z nich je Dashwood, na jehož území je většina chat oplocena, i když mnohé z nich jen živými ploty (Příloha 6.10 a 6.11). Naproti tomu v osadě Rewaston, nacházející se dále po proudu řeky je většina chat umístěna volně v krajině (Příloha 6.12). Chaty této oblasti jsou vystavěny převážně ze dřeva. Další oblastí s rekreačními objekty je oblast CH2. Tato oblast je již položena výše nad řekou a její chaty jsou oploceny pevnějšími materiály. Také stavební materiál je bytelnější a mnohé z těchto chat by mohly sloužit už nyní k trvalému bydlení (Příloha 6.13 a 6.24). Nicméně velkým nedostatkem je odpovídající infrastruktura. V oblasti CH3 se mísí rekreační objekty s objekty pro trvalé bydlení. Tato oblast je i v územním plánu obce určena jako oblast k transformaci na druhé bydlení a tato transformace je již nastartována. Je zde i asfaltová cesta, která se v ostatních chatových oblastech tohoto území nenachází. Na několika jednotlivých pozemcích této oblasti stojí vedle sebe rekreační objekt s objektem pro trvalé bydlení. Oblast CH4 je chatovou oblastí na okraji lesa s oplocenými chatami. Ty jsou spíše zděné na větších pozemcích. I zde by v budoucnu mohla lehce proběhnout transformace na trvalé bydlení po zajištění odpovídající infrastruktury. V oblasti TB1 je centrum celé obce a převažují zde objekty trvalého bydlení. Na severu této oblasti se nachází několik rekreačních objektů, které jsou také podle územního plánu určeny k transformaci na trvalé bydlení.

V katastrálním území Bojanovice má databáze RSO 2006 určité nedostatky v údolí Kocáby a na přilehlých svazích. Opět zhruba kolem deseti rekreačních objektů v ní není zachyceno.

Obrázek 6.4: Funkce budov v katastrálním území Bojanovice podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Štěchovice

Obec Štěchovice leží při ústí Kocáby do Vltavy a tvoří ji dvě katastrální území. Na stav druhého bydlení byl dotázán místostarosta obce Jiří Malý. Ve Štěchovicích je cca 500 popisných čísel oproti 1000 evidenčních. Přehled o chalupách není veden. Přeměna rekreačních objektů na objekty trvalého bydlení proběhla od roku 1991 jen u několika málo objektů, ale existuje část rekreantů, kteří objekt využívají k trvalému bydlení, aniž by oficiálně změnili funkci objektu či

se přihlásili k trvalému pobytu v obci. Také ve Štěchovicích je uzávěra na výstavbu rekreačních objektů. Spolupráce s rekreanty probíhá pouze formou komunikace, protože na výraznější pomoc při zvelebování osad nemá obec peníze. Ve Štěchovicích jsou lokalizovány čtyři zbývající osady na Kocábě. Jedná se o osady Havran, Lousiana, Maják a Kansas. O osadě Havran poskytl informace její šerif David Kříž. Osada Havran není občanským sdružením, její členové se scházejí „jen tak“. Nemají ani osadní výbor, ale osadníci se scházejí tak čtyřikrát ročně a rokovaní o problémech a potřebách probíhá formou volné diskuse. Havran má cca 40 chat, přičemž většina jejich uživatelů se účastní života v osadě. Pravidelně se pořádají tři nohejbalové turnaje ročně. Žádné jiné akce se pravidelně nepořádají. Hřiště mají osadníci v pronájmu a pozemky u chat vlastní pouze někteří rekreanti, ostatní je mají v pronájmu stejně jako v dalších osadách. Změny po roce 1991 jsou vnímány především ve smyslu časovém. Totiž, že rekreanti mají nyní méně času na rekreaci v důsledku zrychlení životního tempa. Asi ¼ členů osady se za toto období obměnila a s jejich zařazením není v případě zájmu problém. Další osadou v pořadí směrem k ústí Kocáby je Lousiana. Informace k této osadě poskytl její mluvčí Sváťa Malina. Lousiana funguje jako občanské sdružení, což je výhodou z hlediska možnosti se účastnit grantových projektů, ačkoliv se doposud nic podobného neuskutečnilo. Osada má svůj osadní výbor, který má 10 členů, mezi nimiž je šerif Václav Kochman. Schází se pravidelně každý pátek a sobotu v osadní chatě. Osada Lousiana má asi 100 chat a osadního života v ní se účastní cca 100 lidí, což je méně než polovina jejích osadníků. Akce, které se pořádají na Lousianě, jsou víceméně ryze sportovní. Vyjma nepravidelných potlachů a výprav na potlachy ostatních osad. Pravidelně každý rok se pořádá jeden nohejbalový turnaj a volejbalový turnaj „O pečenou husu“ (Příloha 6.14). V roce 2008 také připadlo na Lousianu pořadatelsství tzv. Trampské ligy, kterou každoročně na Kocábě pořádá jedna z osad. Tento ročník je již 25. I osada Lousiana má své hřiště v pronájmu a situace s vlastnictvím pozemků pod chatami je různá, to znamená, že někteří osadníci pozemek pod svou chatou vlastní a někteří jej mají v pronájmu. Spolupořádání akcí s obcí neprobíhá, nicméně obec je vždy k akcím pořádaným osadníky přivána. Změny po roce 1991 spatřuje mluvčí osady Lousiana především ve změně rytmu dojíždění za rekreací. Dříve se všichni v pátek odpoledne sebrali a vyjeli na chatu a v neděli navečer se vraceli. Dnes již dojíždí každý podle svých možností a pracovního vytížení, takže mnozí přijedou i v průběhu pracovního týdne a naopak o víkendu jsou v práci. Další změnou je určité „odumření“ sportu, podle pana Maliny už se nesportuje tolik jako dříve. Pan Malina se také nedomnívá, že by například oplocování chat a další změny souvisely s posunem hodnot místních osadníků a v jejich vzájemném odcizení. Zmíněné oplocení totiž podle něj v osadě Lousiana vzniká nejčastěji z důvodu ochrany zahrádek před divokou zvěří.

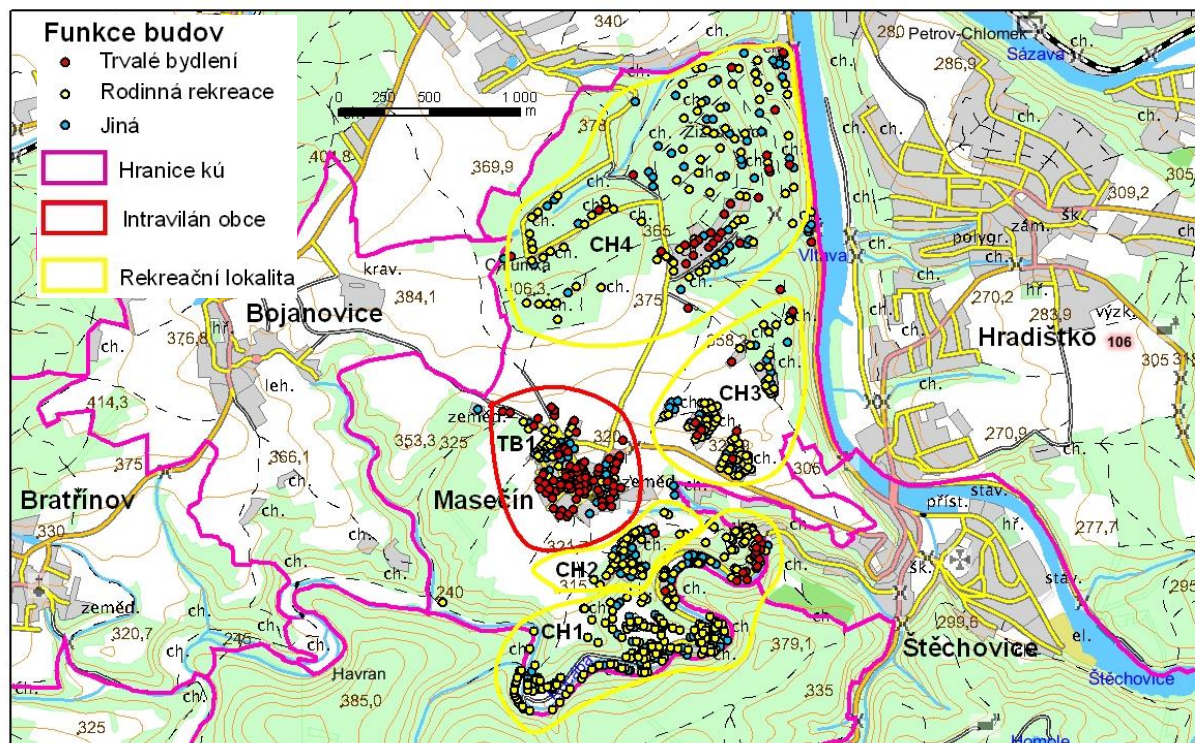
Katastrální území Masečín

Masečín má několik charakteristických oblastí s rekreačními objekty a objekty trvalého bydlení (Obrázek 6.5). Oblast CH1 je oblastí původních trampských osad v údolí Kocáby. Směrem po proudu toku je první osadou této oblasti Havran. V osadě Havran, hlavně v jejím centru, je většina chat neoplocených (Příloha 6.15). Hlavním materiálem pro budování těchto chat bylo dřevo, stejně jako i v následujících osadách. Tou další je Lousiana, kde už je naopak většina chat oplocena. V této osadě se nachází i několik luxusních chat s nadprůměrně velkými pozemky (Příloha 6.16). Další osadou v pořadí je Maják, který je také charakteristický oplocením chat (Příloha 6.17). Osada Kansas je poslední osadou v pořadí. I zde najdeme u chat oplocení. Objekty druhého bydlení zde postupně přecházejí v intravilán obce (Příloha 6.18). Oblast CH2 nad údolím Kocáby je charakteristická většími objekty, které jsou oploceny a mají i rozlehlejší pozemky. Změna funkce rekreační na funkci obytnou by byla u mnoha z nich pouhou formalitou (Příloha 6.19 a 6.20). Oblast CH3 je souborem několika chatových osad, které již mezi sebou mají několik objektů k trvalému bydlení. I v této oblasti jsou všechny objekty oploceny a řada z nich má parametry trvalého bydlení (Příloha 6.21). Další oblastí s převážně rekreační funkcí je oblast CH4, ve které se nacházejí v převážně zalesněném území skupinky chat, které jsou oploceny. V jádru této oblasti je poměrně dost objektů trvalého bydlení a dá se očekávat, že tam přibudou i další. Poslední oblastí tohoto území je TB1, která je

charakteristická koncentrací objektů trvalého bydlení v tomto území. V severní části oblasti se nachází několik chat, které jsou podle územního plánu určeny k přeměně na trvalé bydlení. Jinak v této oblasti probíhá výstavba nových domů pro trvalé bydlení na několika místech. Tato oblast je asi nejvíce ze všech oblastí v celém modelovém území ovlivněna suburbanizací, konkrétně právě výstavbou nových objektů (Příloha 6.22).

Obrázek 6.5: Funkce budov v katastrálním území Masečín podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

V tomto území je databáze RSO 2006 poměrně přesná až na obvyklou oblast v údolí Kocáby. Ale její hlavní nedostatek zde spočívá v tom, že mnoho rekreačních objektů je označeno jako objekt s nespecifikovanou funkcí nebo s nezjištěným údajem o funkci využití. Dalším nedostatkem v tomto území je pak nezachycení nových budov trvalého bydlení, kterých je zde poměrně dost, což však může být důsledek jejich nedávné výstavby.

Katastrální území Štěchovice u Prahy

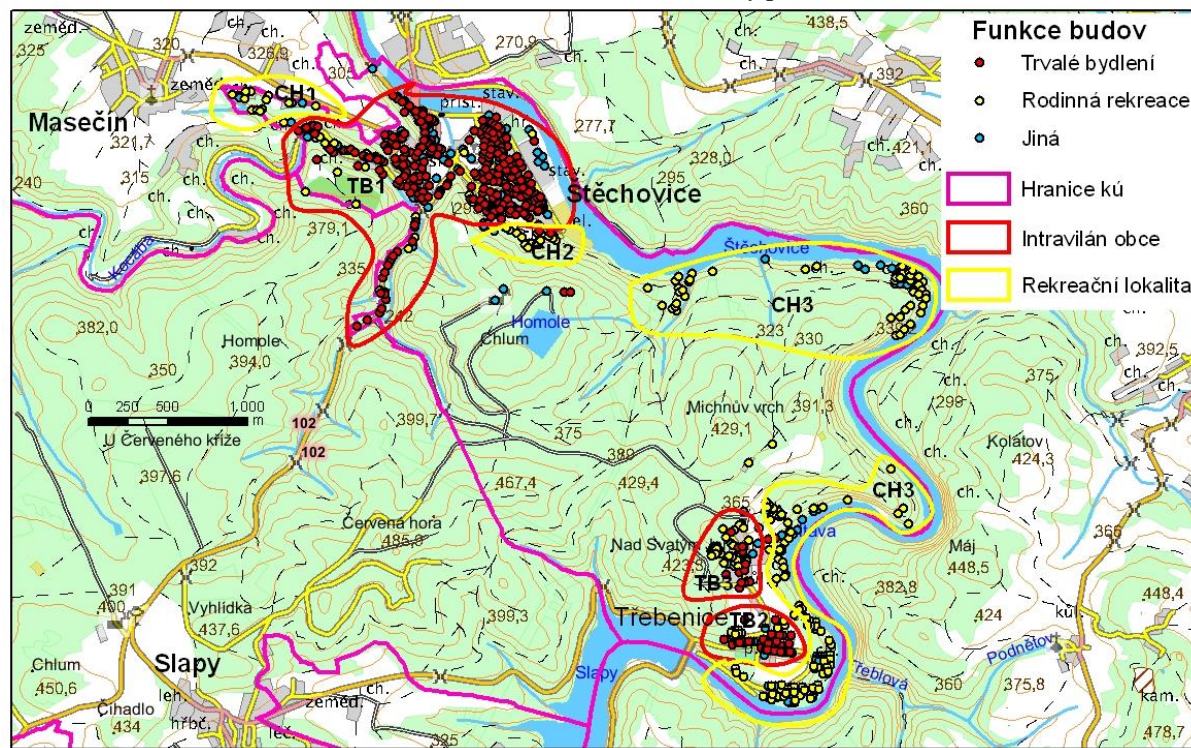
Území štěchovického katastru má hned několik oblastí s objekty trvalého bydlení i s rekreačními objekty (Obrázek 6.6). Oblast CH1 navazuje na chatové oblasti v blízkosti Masečína a má podobné charakteristiky. Oblast CH2 je určitou raritou ve zkoumaném území. Ačkoliv totiž navazuje přímo na intravilán obce, má ve své jižní části cca 10 chat, které nemají oplocení, což jinde ve zkoumaném území přímo u intravilánu obce nenajdeme. Zbylé chaty v této oblasti jsou oplocené. Většina chat je dřevěných. Další dvě chatové oblasti nesou shodné označení CH3, protože se nacházejí na břehu Vltavy a přilehlých svazích. A chaty těchto oblastí se převážně nacházejí volně v krajině a na jejich zbudování bylo užito hlavně dřeva (Příloha 6.23). V západní části severní oblasti CH3 se nachází osada Ztracenka. Ve zbylých oblastech převažují objekty trvalého bydlení. Pouze v oblasti TB3 se mísí objekty trvalého bydlení s rekreačními objekty, které jsou oplocené a z různých stavebních materiálů. V území Štěchovického katastru se překvapivě nenachází více výrazných suburbanizačních oblastí z posledních let. Pouze na západě oblasti TB1 se nachází několik novějších stavení. Jediná oblast tohoto katastrálního území, kde probíhala výstavba domů v době šetření, je jižní část oblasti TB3.

RSO 2006 má ve štěchovickém katastru nedostatky ve smyslu lokalizace skupin objektů, které se v reálné krajině vůbec nenacházejí, což se v jiných lokalitách prakticky nestalo. Jedná

se o dvě skupiny nezjištěných objektů smíšených s objekty rekreačními. Jedna se nachází ve východní části oblasti CH2 a druhá skupina je v jižní oblasti CH3. Celkem se jedná cca o 25 objektů. Jinak i pro toto území platí, že se drobně RSO 2006 rozchází s terénním šetřením na břehu řeky a přilehlých svazích.

Obrázek 6.6: Funkce budov v katastrálním území Štěchovice u Prahy podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Slapy

Obec Slapy má většinu svých objektů lokalizováno mimo povodí Kocáby a ve značné vzdálenosti od jejího toku. Přesto byla zahrnuta v modelovém regionu do terénního šetření, je totiž součástí subregionu Štěchovicko. Obec Slapy je tvořena dvěma katastrálními územími. Stav druhého bydlení na Slapech pomohl objasnit starosta obce František Neužil. Obec Slapy má 410 popisných čísel a z toho celkem 80 není určeno k trvalému bydlení, takže se dá říci, že jde o chalupy. Rekreačních objektů prezentovaných evidenčními čísly je na Slapech 805. Po roce 1991 změnilo svou funkci z rekreační na obytnou asi 10 až 15 objektů. Stejně jako v ostatních obcích i zde podporují změnu rekreačních objektů na objekty trvalého bydlení v intravilánu obce. Naopak v oblastech u řeky a na jejích přilehlých svazích rekolaudace obec neprovádí, ačkoliv je o to mezi rekreaanty zájem. A to proto, že je obtížné zajistit v těchto lokalitách služby pro trvale bydlící obyvatele. Rekreaanti jsou pro obec spíše finanční zátěží. Poplatky od rekreaantů za rekreační objekty a komunální odpad pokryjí financování svozu odpadu, ale další služby, jako je údržba komunikací, občasný odvoz tekutých odpadů a podobně, musí obec financovat z jiných zdrojů. I na Slapech je stavební uzávěra na rekreační objekty, protože už jich je tam moc. Žádná výrazná suburbanizační zóna se zde nenachází.

Katastrální území Slapy nad Vltavou

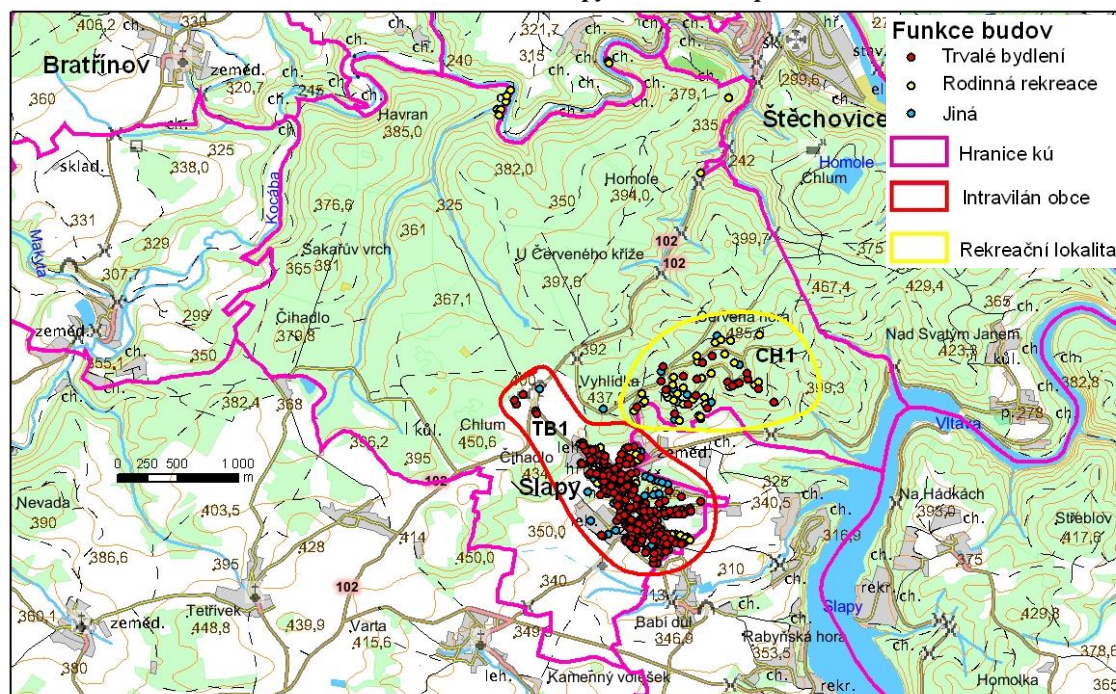
Toto katastrální území má dvě odlišné oblasti koncentrací budov (Obrázek 6.7). Oblast CH1 je podobná oblasti CH4 v Masečíně. I zde se nacházejí v převážně zalesněném území skupinky

chat, které jsou oploceny. Ovšem v této oblasti je výraznější výskyt objektů trvalého bydlení, nežli je tomu u podobné oblasti v Masečíně. Oblast TB1 je typickou sídelní oblastí, kterou má každé katastrální území ve zkoumaném regionu, s jasnou převahou objektů trvalého bydlení.

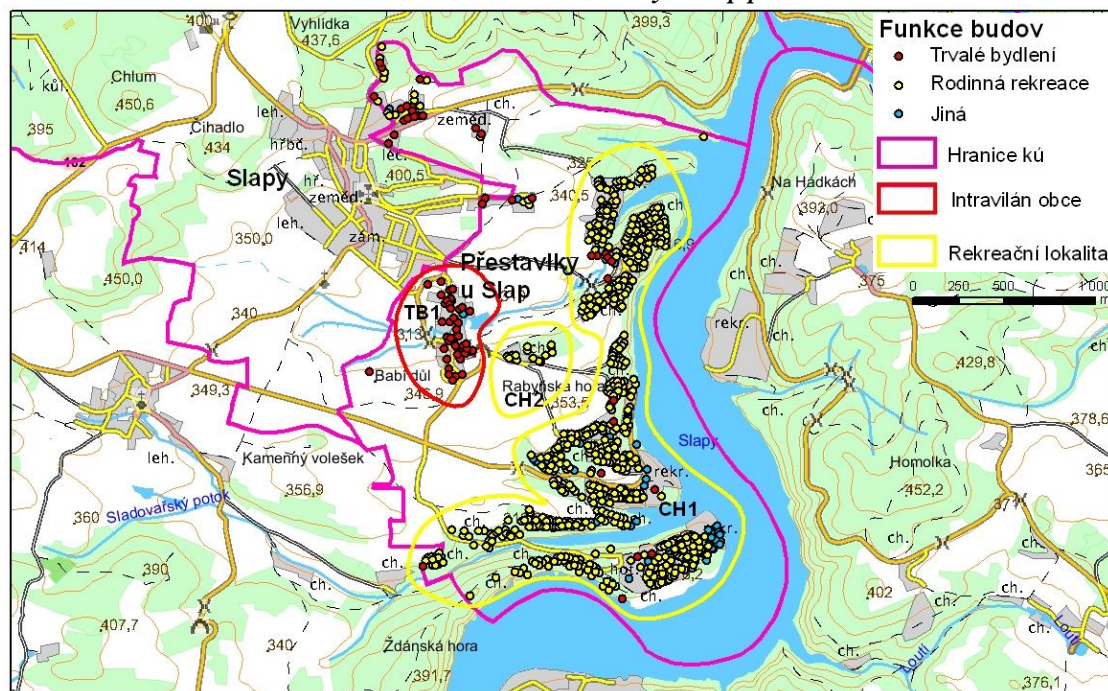
Z hlediska terénního šetření se v tomto území neobjevily významné odlišnosti od databáze RSO 2006.

Obrázek 6.7: Funkce budov v katastrálním území Slapy nad Vltavou podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Obrázek 6.8: Funkce budov v katastrálním území Přestavky u Slap podle RSO 2006

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Katastrální území Přestavky u Slap

Toto území je charakteristické dvěma odlišnými chatovými oblastmi a jednou oblastí s objekty trvalého bydlení navazující na Slapy, na které navazují i budovy nezařazené do místních oblastí v severozápadní části území. Oblast CH1 se na rozdíl od ostatních šetřených území v údolí řeky nevyznačuje neoplocenými chatami. Pouze výjimečně chatám chybí plot a jsou postaveny z různých materiálů. Oblast CH2 má jak svou polohou, tak rozlohou pozemků u chat příznivé podmínky k transformaci na trvalé bydlení. Ta tam však zatím neprobíhá.

Výsledky šetření se asi nejvíce spolu s územími Slap a Senešnice, shodují s databází RSO 2006. V terénu bylo objeveno jen minimum (cca do deseti) objektů, které nejsou zaneseny v registru.

Shrnutí výsledků

Shrnutí výsledků terénního šetření v Tabulkách 6.1 a 6.2 udává, jakým způsobem se postupně mění význam druhého bydlení v jednotlivých částech zkoumaného regionu. Ve Štěchovicku je i nadále rekreační funkce tou nejvýznamnější. Její význam jen pozvolna slábne a pomalu se zvyšuje funkce rezidenční.

Tabulka 6.1: Porovnání výsledků terénního šetření s daty ze sčítání z roku 1991- absolutní hodnoty

Název katastrálního území	Výměra km ²	Počet trvale obydlených domů (TB)		Počet rekreačních objektů (RO)		RO/km ²		RO/100TB		Podíl RO na úhrnu všech staveb (%)	
		1991	2008	1991	2008	1991	2008	1991	2008	1991	2008
Bojanovice	3,10	74	83	209	228	67	74	282	275	74	73
Malá Lečice	4,79	27	37	81	90	17	19	300	243	75	71
Senešnice	3,09	22	33	48	53	16	17	218	161	69	62
Bratřínov	4,20	32	55	152	150	36	36	475	273	83	73
Štěchovice u Prahy	8,23	288	370	412	335	50	41	143	91	59	48
Masečín	6,08	51	160	671	627	110	103	1316	392	93	80
Slapy nad Vltavou	20,20	180	246	902	899	45	45	501	365	83	79
Celkem	49,69	674	984	2475	2382	50	48	367	242	79	71

Poznámka: Údaje z terénního šetření byly opraveny o počet neobydlených bytů z důvodu rekreačního využívání ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001. Úhrn všech staveb byl vypočten jako součet RO a TB bez zahrnutí staveb s jinými funkcemi.

Zdroj: SLDB 1991, SLDB 2001, terénní šetření 2008, vlastní výpočet

Tabulka 6.2: Porovnání výsledků terénního šetření s daty ze sčítání z roku 1991- relativní hodnoty

Název katastrálního území	Index změny mezi roky 1991 a 2008				
	Počtu trvale obydlených domů	Počtu rekreačních objektů	Hustoty rekreačních objektů	Počtu RO na 100 TB	Podílu RO na úhrnu všech staveb
Bojanovice	112,2	109,1	110,4	97,5	98,6
Malá Lečice	137,0	111,1	111,8	81,0	94,7
Senešnice	150,0	110,4	106,3	73,9	89,9
Bratřínov	171,9	98,7	100,0	57,5	88,0
Štěchovice u Prahy	128,5	81,3	82,0	63,6	81,4
Masečín	313,7	93,4	93,6	29,8	86,0
Slapy nad Vltavou	136,7	99,7	100,0	72,9	95,2
Celkem	146,0	96,2	96,0	65,9	89,9

Poznámka: Údaje za rok 1991 představují 100 %.

Zdroj: SLDB 1991, SLDB 2001, terénní šetření 2008, vlastní výpočet

Tabulka 6.3: Nová výstavba ve Štěchovicku

Název katastrálního území	Počet TB 2008	Rozestavěnost 1991 až 2006 (RSO 2006)	Momentální rozestavěnost 2008	Index rozestavěnosti	Index momentální rozestavěnosti
Bojanovice	100	6	5	6	5
Malá Lečice	45	3	6	7	13
Senešnice	40	2	2	5	5
Bratřínov	63	8	4	13	6
Štěchovice u Prahy	387	29	19	7	5
Masečín	169	12	23	7	14
Slapy nad Vltavou	346	16	16	5	5
Celkem	1150	76	75	7	7

Poznámka: Rozestavěnost 1991 až 2006 udává počet domů postavených v tomto časovém rozmezí. Momentální rozestavěnost 2008 udává počet domů, které byly viditelně rozestavěné během terénního šetření. Vztaženy jsou tyto charakteristiky k trvale obydleným domům, protože výstavba či přestavba probíhala téměř výhradně na těchto objektech.

Zdroj: RSO 2006, terénní šetření

Tabulka 6.3 ukazuje, v jakých částech řešeného území probíhá nejintenzivněji výstavba nových obydlí, což je podstatným znakem suburbanizačních procesů. Je ale třeba zmínit i kvalitativní charakteristiku výstavby, sledované během terénního šetření. Nejintenzivněji působí tento proces v Malé Lečici, Bratřínově a Masečíně. V Malé Lečici jsou ale většinou přestavována starší stavení. Taková přestavba probíhá v naprosté většině případů formou rekonstrukce podkroví u starších chalup, tak aby se dalo využít k bydlení. V Bratřínově a v Masečíně ale probíhá převážně výstavba zcela nových domů na volných pozemcích kolem obce.

7. Závěr

Území regionu Dolní Kocáby si i nadále zachovává svou převážně rekreační funkci. Ačkoliv je tato funkce na ústupu v důsledku rostoucího významu funkce rezidenční. Potvrdil se tak první výzkumný cíl, ovšem v menší míře než bylo předpokládáno. Proces transformace druhého bydlení na bydlení trvalé probíhá zatím jen velmi pozvolna. Nicméně mezi rekreanty existuje pravděpodobně ne zcela zanedbatelná část, která využívá objekt k trvalému bydlení, aniž by oficiálně změnila jeho status využívání, což se ovšem z dostupných dat nedá dokázat. Suburbanizace ve zkoumaném regionu je tak spíše prezentována výstavbou nových objektů na volných pozemcích. Obce v řešeném území mají ale zájem na tom, aby se rekreační objekty v jejich intravilánu transformovaly na objekty trvalého bydlení, a dá se proto předpokládat, že v budoucnu bude transformace druhého bydlení nabývat většího významu.

Další cíl byl zaměřen na tramské osady a jejich vzhled. Ten se měl podle předpokladů v posledních letech začít měnit. Podle odpovědí dotazovaných členů několika osad se ovšem v jejich osadách žádné výrazné změny neudály. Nicméně osady, které jsou blízko u Štěchovic, mají už prakticky všechny chaty oplocené, což jejich vzhled výrazně mění. Osady dále proti proudu si zatím svůj specifický vzhled zachovávají. Největší změnou posledních let, na které se shodli všichni dotazovaní, je ovšem změna životního stylu osadníků. Mění se tak i život celých osad, méně osadníků se účastní osadního života, sportování se netěší takové frekvenci jako dříve a podobně. Dá se tedy říci, že i tento cíl se potvrdil, ovšem opět pouze z části. Neboť některé osady si svůj vzhled ponechávají a jiné ne.

V pořadí třetím výzkumným cílem bylo zjištění, zda transformace rekreačních objektů na trvalé bydlení probíhá výrazněji mimo údolí Kocáby a jejich přilehlých svahů. Tento cíl byl potvrzen víceméně bezesbýtku. Transformace druhého bydlení v řešeném regionu probíhá, byť pozvolněji než se předpokládalo. V oblasti údolí Kocáby a přilehlých svahů se ale kromě katastrálního území Štěchovic u Prahy a několika objektů při hranici v sousedním katastrálním území Masečín nenachází prakticky žádné objekty trvalého bydlení. Dá se předpokládat, že si údolí Kocáby svou téměř výhradně rekreační funkci zachová i další léta, protože pro suburbanizační prostory je stále ještě mnoho místa v prostorech nad údolím, kde se nacházejí příhodnější objekty a kde bude snazší dobudovat infrastrukturu.

Poslední výzkumný cíl této práce spočíval v ověření vypovídací hodnoty databáze RSO. Nepotvrdilo se tvrzení, že RSO odpovídá zcela skutečnosti. Nicméně v oblasti mimo údolí Kocáby a přilehlých svahů je tato databáze velmi přesná a chybí v ní zřejmě pouze nově vybudované objekty, které slouží k trvalému bydlení. V rekreačních oblastech v údolí Kocáby a na přilehlých svazích, stejně jako ve zkoumaných rekreačních lokalitách při Vltavě, je vypovídací schopnost RSO horší. Zejména v oblasti původních tramských osad chybí v databázi RSO některé rekreační objekty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BIČÍK, I. a kol. (2001): Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, 167 s.

BIČÍK, I., PERLÍN, R., ŠEFRNA, L. (2001): Rozvoj povodí Kocáby. KSGRR PřF UK Praha, 87 s.

CENIA. 2008. Portál veřejné správy České republiky. <http://geoportal.cenia.cz/>

FIALOVÁ, D. (1992): Současný stav a perspektivy rekreačních lokalit v těsném zázemí Prahy. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 70 s.

FIALOVÁ, D. (2000): Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy). Disertační práce. KSGRR PřF UK Praha, 136 s.

FIALOVÁ, D., KADLECOVÁ, V. (2007): Nové trendy a dopady druhého bydlení. In: Kraft, S., Mičková, K., Rypl, J., Švec, P., Vančura, M., eds. Česká geografie v Evropském prostoru. Sborník XXI. Sjezdu České geografické společnosti, JČU PedF České Budějovice, ISBN 978-80-7040-986-2, s. 36-41

FIALOVÁ, D., VÁGNER, J. (2001): Druhé bydlení v regionu Dolní Kocába In: Bičík a kol.: Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, s. 122-133

GARDAVSKÝ, V. (1968): Rekreační zázemí Prahy. Kandidátská disertační práce. KERG PřF UK Praha, 91 s.

HÄGERSTRAND, T. (1967): Innovation Diffusion as a Spatial Process, University of Chicago, 339 s.

HALL, C.M., MÜLLER, D.K. (2004): Tourism, Mobility and second Homes. Aspects of Tourism. 15 Channel View Publications, 304 s.

HAMPL, M. a kol. (2001): Regionální vývoj: Specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie, KSGRR PřF UK, 327 s.

Harmonizace povodí Kocáby. Závěrečná zpráva. Grantový úkol MZ ČR a NAZK č. RE 5507. PřF UK Praha, 1997.

HAVELKA, V. (2006): Dashwood: Historie osady-Jak to tenkrát bylo. http://dashwood.cestaprirody.cz/kap_3.htm

HRALA, V. (1997): Geografie cestovního ruchu. IDEA SERVIS, Praha, 168 s.

HURIKÁN, B. (1990): Dějiny trampingu. Novinář Praha, 252 s.

JAKEŠ-KAYMAN, K. (1992): Woodcraft, skauting a osmdesátiletý český trampig (1912-1992). České Budějovice. Nepublikováno.

KOWALCZYK, A. (1994): Geograficzno-spoleczne problemy „drugich domov“. Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 179 s.

KUCHAŘOVÁ, Z. (1984): Rekreační zázemí hl. města Prahy. Diplomová práce. KERG PřF UK Praha, 65 s.

MONTEJANO, X.S. (1997): Struktura turistického trhu. Smolensk-Moskva (přeloženo a redakčně upraveno N.S. Mironěnkem ze španělského originálu z r. 1997), 219 s.

Obec Bojanovice. 2008. <http://www.obecbojanovice.cz/>

OUŘEDNÍČEK, M. (2002): Suburbanizace v kontextu urbanizačního procesu. In.: Sýkora, L.: Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s. Praha. s. 39-54

OUŘEDNÍČEK, M. (2006): Sociální geografie pražského městského regionu. KSGRR PřF UK Praha, 159 s.

PIXOVÁ, E. (2007): Druhé bydlení na písecku. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 102 s.

PIXOVÁ, M. (2007) : Geografie subkultur. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 115 s.

PTÁČEK, P. (1996): Suburbanizační proces v zázemí Prahy. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 104 s.

Sčítání lidu, domů a bytů 2001. http://czso.cz/sldb/sldb.nsf/i/scitani_lidu_2001

Statistický lexikon obcí České republiky 1992. ČSÚ, Praha, 1994, 895 s.

SÝKORA, L. (2001): Proměny prostorové struktury Prahy v kontextu postkomunistické transformace. In: Hampl, M. a kol.: Regionální vývoj: Specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. s. 127-166

Štěchovice-online. 2008. <http://www.stechovice.info/>

URBAN, L. (2007): Transformace druhého bydlení na Jihlavsku. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 111 s.

VÁGNER, J. (1994): Současný stav a perspektivy rekreace na Broumovsku (se zaměřením na individuální krátkodobou rekreaci a region Hostovicko). Magisterská práce. PřF UK Praha, 96 s.

VÁGNER, J. (1999): Geografické aspekty druhého bydlení v České republice. Disertační práce. KSGRR PřF UK Praha, 201 s.

VÁGNER, J. (2001): Vývoj druhého bydlení v Česku In: Bičík a kol.: Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, s. 42 - 54

VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. (2004): Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, 286 s.

VÁGNER, J., PROCHÁZKA, P. (2004): Vývoj českého trampingu a budování trampských osad. In.: Vágner, J., Fialová, D. (2004): Regionální diferenciaci druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, s. 58-69

Velký sociologický slovník (1995). Karolinum Praha, 1995, 1627 s.

VOTOČEK, L. (1999): Typologie sídel s rekreační funkcí v zázemí Prahy. Magisterská práce. KSGRR PřF UK Praha, 70 s.

WOKOUN, R., VYSTOUPIL, J. (1987): Geografie cestovního ruchu a rekreace I. Fakulta přírodovědecká, Univerzita J. E. Purkyně, Brno, 250 s.

PŘÍLOHY

Příloha 5.1: Srovnání databází Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního 2005 a Registru sčítacích obvodů a budov 2006

Název obce	Rozdíl ČÚZK 2005 - RSO 2006		
	OIR	TB	Rozdíl budov celkem
Bratřínov	-18	12	26
Bojanovice	-43	32	176
Slapy	-74	52	254
Štěchovice	-188	111	434
Malá Hraštice	0	16	119
Nová Ves pod Pleší	-2	18	148
Nové Dvory	15	5	75
Nový Knín	-3	8	191
Velká Lečice	9	1	43
celkem	-304	255	1466

Poznámka: OIR je rozdíl mezi objekty pro individuální rekreaci z ČÚZK a budovami pro rodinnou rekreaci z RSO. TB je rozdíl mezi objekty k bydlení z ČÚZK a budovami pro bydlení z RSO. Rozdíl budov celkem je rozdílem mezi součty všech budov z obou databází.

Zdroj: ČÚZK 2005 a RSO 2006, vlastní výpočet

Příloha 5.2: Porovnání rozdílů terénního šetření s databázemi RSO 2006 a ČÚZK 2005

Název obce	Terénní šetření - RSO 2006			Terénní šetření - ČÚZK 2005		
	Rozdíl OIR	Rozdíl TB	Rozdíl celkem	Rozdíl OIR	Rozdíl TB	Rozdíl celkem
Bojanovice	66	4	70	34	47	81
Bratřínov	44	7	51	32	25	57
Slapy	79	16	95	27	90	117
Štěchovice	314	58	372	203	246	449
Celkem	503	85	588	296	408	704

Zdroj: ČÚZK 2005 a RSO 2006, vlastní výpočet

Příloha 5.3: Upravený rozdíl mezi terénním šetřením a databází Registru sčítacích obvodů a staveb

Název obce	Terénní šetření	RSO 2006		Rozdíl
	Zjištěné OIR	OIR	Stavby jiného využití nebo s nezjištěným údajem o využití	
Bojanovice	345	279	25	47
Bratřínov	142	98	41	13
Slapy	799	720	63	32
Štěchovice	936	622	339	60
Celkem	2222	1719	468	152

Poznámka: Rozdíl je vypočten odečtením součtu počtu budov pro rodinnou rekreaci se třemi čtvrtinami počtu staveb jiného využití a s nezjištěným údajem o využití z RSO 2006 od počtu rekreačních objektů zjištěných v terénním šetření.

Zdroj: RSO 2006, terénní šetření, vlastní výpočet

Příloha 5.4: Upravený počet budov pro rodinnou rekreaci z Registru sčítacích obvodů a staveb

Název obce	OIR	Stavby jiného využití nebo s nezjištěným údajem	Upravený počet OIR	NBDRV 2001	RO celkem
Bratřínov	98	25	117	8	125
Bojanovice	279	41	310	32	342
Slapy	720	63	767	100	867
Štěchovice	622	339	876	26	902
Malá Hraštice	340	11	348	19	367
Nová Ves pod Pleší	230	20	245	25	270
Nové Dvory	60	2	62	29	91
Nový Knín	91	15	102	113	215
Velká Lečice	48	1	49	9	58
celkem	2440	517	2828	361	3189

Poznámka: Upravený počet OIR je součtem počtu budov pro rodinnou rekreaci se třemi čtvrtinami počtu staveb jiného využití a s nezjištěným údajem o využití z RSO 2006. NBDRV 2001 udává počet neobydlených bytů z důvodu rekreace.

Zdroj: RSO 2006,SLDB 2001, vlastní výpočet

Příloha 5.5: Základní charakteristiky druhého bydlení v regionu Dolní Kocába v letech 1991 a 2001

Název obce	Rozloha km ²	Počet obyvatel		Počet trvale obydlených domů		Počet rekreačních objektů	
		1991	2001	1991	2001	1991	2001
Bratřínov	4,2	91	108	32	56	344	125
Bojanovice	10,98	387	376	123	181	155	342
Slapy	20,2	595	627	180	330	917	867
Štěchovice	14,32	1345	1318	335	498	1085	902
Malá Hraštice	9,27	594	665	176	254	219	367
Nová Ves pod Pleší	11,01	667	731	169	241	390	270
Nové Dvory	8,4	182	191	55	91	94	91
Nový Knín	29,74	1716	1731	431	621	272	215
Velká Lečice	5,21	163	175	50	86	83	58
celkem	113,33	5740	5922	1519	2358	3559	3237

Zdroj: RSO 2006,SLDB 2001, vlastní výpočet

Příloha 5.6: Základní charakteristiky druhého bydlení v regionu Dolní Kocába v letech 1991 a 2001

Název obce	RO/km ²		RO/100 obyv.		RO/100 trv. obyd. domů	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Bratřínov	36	30	167	116	475	223
Bojanovice	31	31	87	91	275	189
Slapy	45	43	152	138	501	263
Štěchovice	76	63	81	68	323	181
Malá Hraštice	42	40	65	55	219	144
Nová Ves pod Pleší	25	25	41	37	161	112
Nové Dvory	11	11	49	48	162	100
Nový Knín	7	7	12	12	48	35
Velká Lečice	15	11	48	33	158	67
celkem	31	29	61	55	231	137

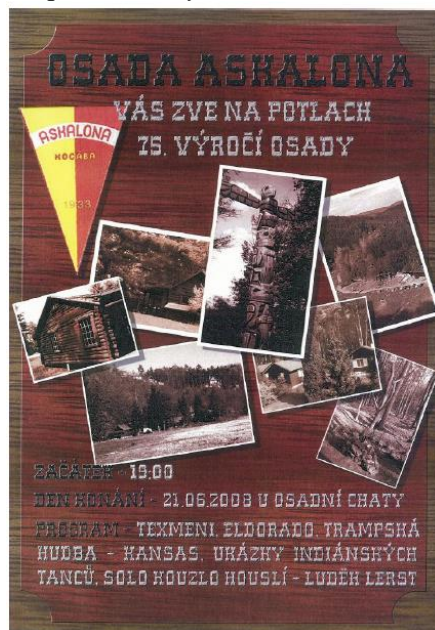
Zdroj: RSO 2006,SLDB 2001, vlastní výpočet

Příloha 6.1: Administrativní členění Štěchovicka

Zdroj: CENIA 2008

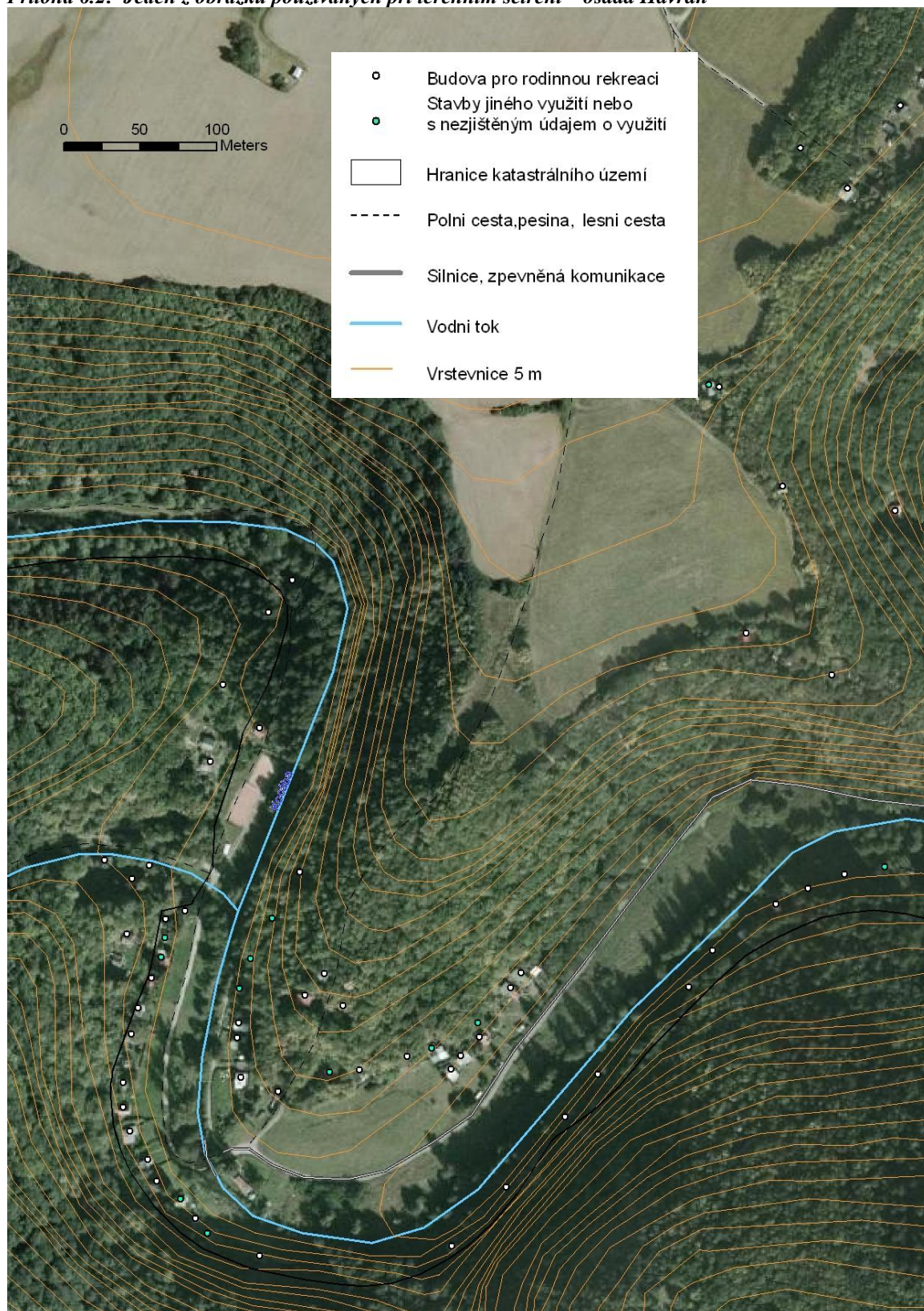
Příloha 6.3: „Zvadlo“ na výroční potlach osady Askalona

Zdroj: www.stechovice.info

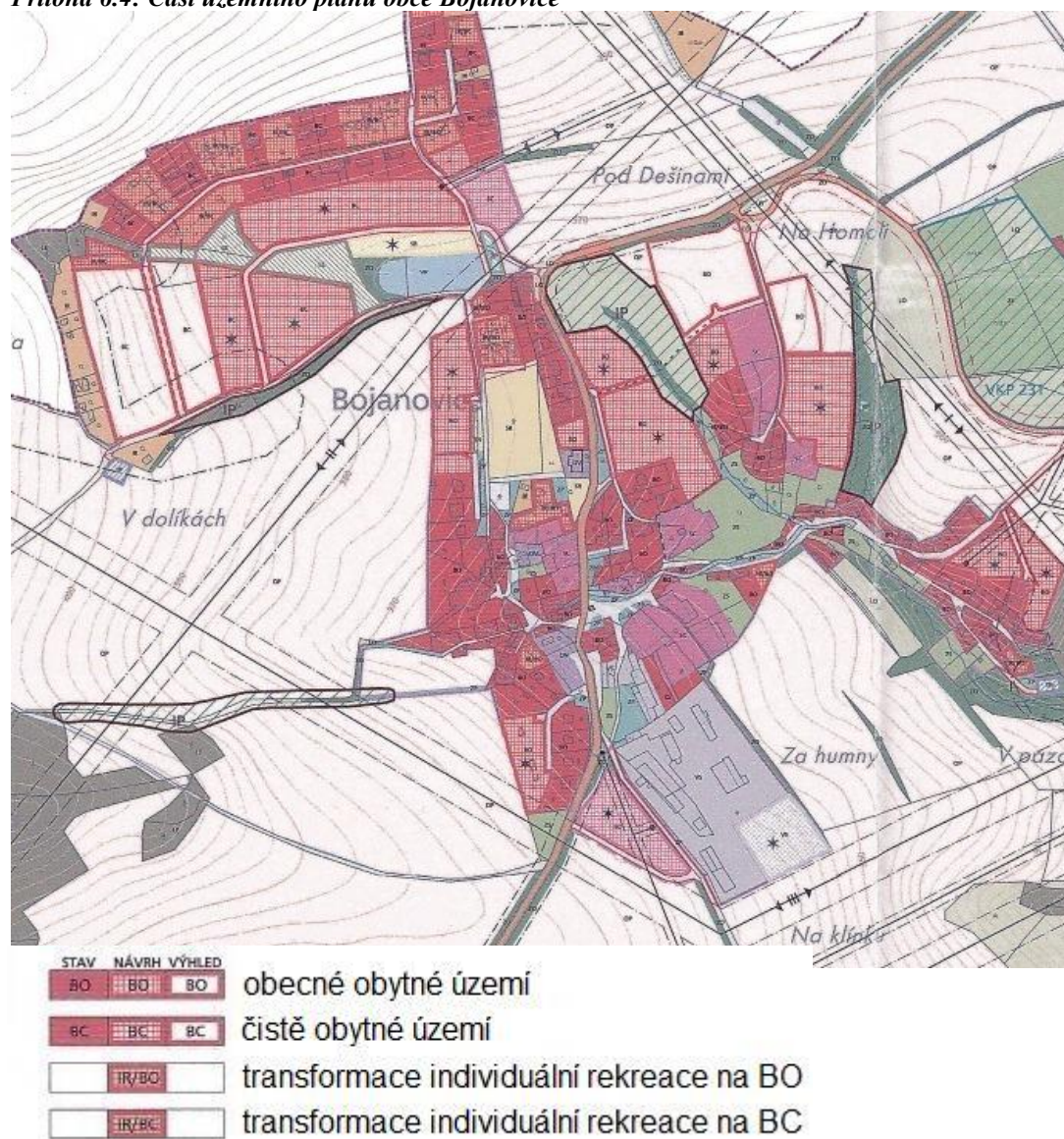
Příloha 6.2: Jeden z obrázků používaných při terénním šetření – osada Havran

Zdroj: RSO 2006, CENIA 2008

Příloha 6.4: Část územního plánu obce Bojanovice

Zdroj: www.obecbojanovice.cz

Příloha 6.5: Osadní srub u hřiště osady Askalona

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.6: Chaty u hlavní louky v osadě Askalona

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.7: Chaty patřící k osadě Dashwood a katastrálnímu území Bratřínov

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.8: Zděná chata v rekreační oblasti nad Malou Lečicí

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.9: Dřevěná chata v rekreační oblasti nad Malou Lečicí

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.10: Dřevěná chata v údolí Kocáby v osadě Dashwood

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.11: Chaty v údolí Kocáby v osadě Dashwood

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.12: Chaty na hlavní louce osady Rewaston

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.13: Zděná chata v oblasti nad údolím nedaleko obce Bojanovice

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.14: Volejbalový turnaj „O pečenou husu“ každoročně pořádaný v osadě Lousiana

Zdroj: www.stechovice.info

Příloha 6.15: Chatyna hlavní louce osady Havran

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.16: Jedna z větších chat s velkým pozemkem na území osady Lousiana

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.17: Dřevěná chata na území osady Maják

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.18: Tři prakticky totožné objekty, z nichž jeden je označen jako rekreační objekt a dva jako objekty pro trvalé bydlení, situované na pomezí intravilánu Štěchovic a rekreační oblasti

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.19: Rekreační objekt v oblasti nad údolím nedaleko Masečina

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.20: Rekreační objekty v oblasti nad údolím nedaleko Masečína

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.21: Zděná chata v rekreační oblasti blízko Masečína

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.22: Jedna ze suburbanizačních oblastí u Masečína

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.23: Dřevěná chata u Vltavy nedaleko Třebenic

Zdroj: vlastní foto

Příloha 6.24: Chata v oblasti nad údolím nedaleko obce Bojanovice

Zdroj: vlastní foto